

Záptojásokkal és botokkal támadtak rá a vojníkok a liberálisok kolozsvári kongresszusának résztvevőire

Négy volt miniszter szónokolt a kongresszuson, amelyen a Maniu kormány politikáját támadták. A kongresszus után félórát tartott az utcán a verekedés

Cluj-Kolozsvár, november 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). — A liberális párt erőteljes előkészületeket tesz a december 8-án megtartandó országos kongresszusra. A párt vidéki tagozatai egyre-másra tartják gyűléseiket, amelyeknek célja részint a kongresszus előkészítése, másrészt, hogy lelket öntsön a hosszú ellenzéki sorsból régen elszakított párttagokba. Minthogy a liberálisok azt akarják gyűléseikkel és a kongresszussal demonstrálni, hogy a tömegek elfordultak a Maniu kormánytól és a liberális zászló alá gyűlekeztek, a nemzeti terek és George Bratianu, akiket Lepedatu v. kultuszminiszter, a liberális párt kolozsmegyei tagozatának paraszt vojníkjai mindenütt ellendemonstrációkkal válaszolnak, amelyek — mint az elmúlt héten Nagyváradon és most Kolozsváron — verekedésekké fulladnak. Valóban csak a hatóságok erőlyes fellépésének tudható be, hogy a politikai szennvedélyek tegnapi kirobbanásának nem lettek komolyabb következményei.

Gyűlekeznek a liberálisok.

Már szombaton este Kolozsvárra érkeztek autóján Duca, Chirculescu, és Constantiu Bratianu volt miniszterelnöke látott vendégül. Vasárnap délután tíz órára volt jelezve a gyűlés kezdete, a kolozsmegyei párttagok azonban már a kora reggeli órákban megkezdtek a felvonulást a főtéren Corzó-moziba. Zárt sorokban, botokkal felszerelve jöttek az egyes falvak delegációi, akiket már jóleleves figyelmeztettek arra, hogy egy kis közelharca van kilátás. A Bánffy-palota előtt mindenkit leigazolattak és csak a párt által kiállított igazolvány alapján engedték meg a terepre való bemenetelt.

Felvonulnak a vojníkok is.

Ugy tíz óra tájban gyűlekezni kezdtek a főtéren a vojníkok is. Főleg a nemzeti parasztpárt monostori híveiből rekrutálódtak és hatalmas táblát hoztak magukkal, amelyen ez állott: „Tráiascá guvernul Maniu!”. Hatékon rendőrprefektus rendelkezésére kettős csendőrség és rendőrkordon állta el erre a bejáratot a közönség elől, miközben Duca és a liberális vezérkar többi tagjai bevonultak a gyűlésterembe. Míg Lepedatu üdvözölte a megjelent vendégeket, a vojníkok, akiknek száma alig haladta meg a 60-70 embert ordítani kezdtek:

— Le a liberálisokkal! Le a patkányokkal!

A zaj nyugtalanságot keltett a teremben, a hallgatóság többiben felugrált helyéről, azt gyanítva, hogy jönnek a vojníkok. Alig lehetett őket lecsillapítani. A gyűlésen mindenekelőtt is felolvasták nagy helyesléssel Bratianu Vintila levelét majd Bogdan Duca egyetemi tanár bizonyította, hogy Nagy Románia Maniu nélkül is megszületett volna.

A liberális párt tagjainak fogadalma.

Dr. Gheorghe Giurgiu, kolozsvári ügyvéd után Chirculescu volt miniszteri miniszter beszélt, aki nemzeti veszedelemnek deklarálta a nemzeti parasztpárt kormányzását. Bébe Bratianu a szamosmegyei tagozat nevében tartott rövid beszédet, Ion Pilat a dorohoi-megyei tagozat nevében üdvözölte a gyűlést majd dr. Roman Valér arról beszélt, hogy az erdélyiek milyen meleg fogadtatásban részesülnek a regáti liberális urak részéről.

A következő szónok George Bratianu jasi egyetemi tanár, Bratianu Ionel fia volt, akit sokáig és melegen ünnepeltek. Az ifjabbik Bratianu a párt programját változtatta, Leonte Moldovanu és Moşoiu tábornok beszédei után Duca zárta be a szónoklatok sorát, aki a liberálisok jóindulatát

hangsúlyozta a kisebbségekkel szemben, majd mérsékelt tónusban kritizálta a nemzeti parasztpárt kormányzási metódusait, kül- és belpolitikáját.

Amiután Duca befejezte beszédét, a jelenlevők karfelemeléssel fogadták meg, hogy hűek maradnak a liberális párt-hoz. Dr. Leon egyetemi tanár indítványára ezután a következő tisztikart választották meg: Elnök: Lepedatu volt kultuszminiszter. Alnelnökök: Dan Partea és Fábius ügyvéd. Főtiszt: Dr. Dumca Jenő.

Záptojás és verekedés.

A program szerint a vezérek a gyűlésről a Newyork nagytermébe indultak, ahol 200 terítéses bankett várta őket. Mielőtt azonban az első résztvevők kiléptek a Bánffy-utcai ház kapuján, az időközben meglehetősen felszaporodott vojníkok hatalmas záptojás sorozatát indították a katonai kordon fölött a liberálisokra. A ház kapuján, az első emeleti homlokzatán is megteltek az előtt tojások sárgás levéllel. A kapu alatt csoportosult liberálisok közül azonban csak keveset találtak a tojások. A tojászórás befejezése után a kevésbé költséges krumplicsaládok dobálódni a vojníkok. Pár percnyi kínos várakozás után, mialatt a csendőrség tehetetlenül állt a tojás és krumplicsaládok szemben, a négyes sorokba tömő-

rült liberálisok megkezdtek a kivonulást a kapu alól.

Hatékon rendőrprefektus, majd Nascu Traian, a vojníkok egyik szervezője interveniált a harcias nemzeti parasztpárti hívőknel, hogy őrizték meg hidegvérüket és nyugalmukat, ám az összejöttök elkerülhetetlen volt. A Központi szálloda előtt egymásnak mentek a vojníkok és a liberálisok, botok, tütykösök emelkedtek a levegőbe és az egész jelenetet a liberálisok és Maniu elhatározásának zaja és a verekedők harci kurjantásai kísérték. Félkettőtől két óráig szakadatlanul tartott az ellenpárti csoportok közötti összetűzés hol az Unio-utcán, hol a Mátyás király-utcán, hol a Bánffy-palota előtt kezdődtek kisebb-nagyobb csatapatok, amelyek annyira általánossá váltak, hogy végül is senkinek sem tudta, hogy kivel és miért verekszik.

Helyreállítják a rendet.

Végül két óra után néhány perccel a csendőrkülönítményeknek sikerült a rendet helyreállítani. Ezalatt a pártvezérek a Newyorkban gyűltek össze, ahol a banketten a liberálisok közeli kormányra kerüléséről beszéltek és anarchiával vádolták a vojníkokat.

Ezideig, tudomásunk szerint, nem sikerült megállapítani a liberális kongresszus alkalmával Kolozsváron lezajlott verekedések értelmi szerzőit. Ugy hisszük azonban, hogy a nemzeti parasztpárti vezetőségnek érdekében állana az ilyen demonstrációkat megakadályozni, amelyek a demokratikus és szabadságjogokat követelő programmal szöges ellentétben állanak. Eltekintve attól, hogy nem alkalmasak arra, hogy az ország nyugalmát, konszolidációját elősegítsék.

Általános fémipari sztrájk készül Ausztriában

Ismét felvonul a Heimwehr és a Schutzbund

Bécs, november 4. A fémipari sztrájk tanácsa szolidaritásnak nyilatkozott a kizárt stockerau Haid-gyári munkásokkal. Lehetséges, hogy a kizárás a fémipari általános sztrájkot fog kiprovokálni.

Bécs, november 4. Grazban a Heimwehr november tizenkettedikén a Szabadság-ter-

ren zászlóavatási ünnepséget rendez. Ugyane napon a szociáldemokraták nagygyűlést tartanak a főtéren, előtte és utána tömegfelvonulással. A hatóságok nagyarányú előkészületeket tesznek, hogy a rend biztosítható legyen.

Levegőbe akarták röpíteni a brüsszeli olasz kereskedelmi kamarát

Fascisták és szociálisták véres összetűzése Brüsszel utcáin

Brüsszel, november 4. Az olasz kereskedelmi kamara épülete előtt ismeretlen tettes bombát helyezett el. A bombát felrobbanása előtt egy rendőrszerencsére megtalálta s ártalmatlanná tette. Ezzel egyidejűleg az olasz fascisták egy menetszlopa a Népház elé vo-

mult s közben az ifjú szociálisták a megnézet megármadták. A verekedésnek cista részről négy, a szociálisták részéről három sebesülte van. A rendőrség a két tábor szétverte. Több letartóztatás történt.

Amíg egy repülőverseny eljut odáig...

Braescu kisasszony egy fa tetején akadt meg az ejtőernyővel. A másik két produkció elmaradt

Cluj-Kolozsvár, nov. 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Három héttel ezelőtt öt plakátok jelentették be az izgalmas mulatságokra és sportünnepélyekre mindig éhes közönségnek, hogy a szamosfalvi aerodromon a szamosfalvi tiszti garnizon nagy repülőünnepélyt rendez. A plakátok fantasztikusnál fantasztikusabb produkciókat ígértek be; trapézmutatványokat hatszáz méter magasságban, produkciókat ejtőernyővel és anélkül, halálgrúzsákat több ezer méter magasságból. Egyszóval ott szerepelt ezen a plakáton a látott és nem látott produkciók egész sorozata.

Amíg egy repülőnap eljut odáig

A repülőünnepélyt egy héttel ezelőtt kellett volna megtartani. Nem tudni mi okból a szamosfalvi aerodromon azonban vasárnap hallani sem akartak a repülőünnepélyről és a meglehetősen szépszámban képviselt kolozsvári közönség, amely részint vonaton, részint direkt erre az alkalomra felfogadott taxiban vonult ki a szamosfalvi repülőtelepre, csaldótt arccal

és egy párszáz lejjel megkönnyebbülten tért vissza Kolozsvárra.

Igy maradt el a nagyszabású szamosfalvi repülőünnepély a múlt hétről most vasárnapra. Alkalmasabb hely hiányában repülőnapot a csikós kert nyírfa között tartották meg. Három óra. Még semmi. Ha az ünnepély természete megengedte volna, egészen bizonyos, hogy zúgó botrányba fulladt volna ez a repülőnap is. A megjelent közönségreől látszólag tudomást sem vevő, nyugodtan keringő repülőgépek ellen hiába lett volna minden tüntetés. A közönség kénytelen kellemtelen „nyugodtan” várta tehát a fejleményeket. A négy pontból álló program szerint Románia egyetlen női pilótájának, Braescu kisasszonynak kellett volna legelőször produkálnia magát.

Repülés után édes a pihenés

A repülőgép körülbelül hatszáz méteres magasságban keringett, amidőn hirtelen egy éles süvítés volt hallható. A magasságból egy alig észrevehető fehér test zuhant alá. A gyengébb idegzetűek sikol-

tottak. Akadtak, akik irtozva fordították al fejüket és szivszorongva várták a bekövetkezendő rettenetes tragédiát. Lassan, lassan kinyílt azonban az ejtőernyő, óriási átmérőjű fehér selyemből készült váza. Pár pillanat múlva már tisztán ki lehetett venni a bátor Braescu kisasszonynak alakját is. Braescu kisasszony lekötözött szeretreméltósággal dobta csőkjait négy-száz méter magasságból a sok száz feleje irányuló szempár felé. Braescu kisasszony percenkig úgy lebegett ott az éterben, mint valami megközelíthetetlen égi csoda. A föld vonzóerejének azonban meg van az a fizikusok által eddig még kellőleg meg nem magyarázott hatóereje, hogy az ember rendszerint oda esik, ahová legkevésbé szeretne. Itt történt meg, hogy Braescu kisasszony az alatta elterülő óriási tisztás helyett pontosan egy magányos nyárfa kopasz lombjai között kellett kipihenje a négyszáz méteres utjának fáradsalmait.

Könnyebb a tü fokán...

Nem történt semmi baj. Tekintettel arra, hogy a nyárfa meglehetősen magas volt és az ejtőernyő nagyon belegabalyodott az ágakba, Braescu kisasszony sehogyan sem tudta megtenni a föld felszínéig még hátralévő alig pár méteres utat. Háromnegyed óráig lebegett ég és föld között Braescu kisasszony, addig barátságos pour-parlász kezdődött közte és a megjelent aranyifjúság közvetlen modoru példányai között. Akadtak olyanok, akik egy pár cigarettával akarták kárpótolni Braescu kisasszonyt a kínos szituációban töltött percéről. Braescu kisasszony elvben nem volt e javaslat ellen és így nem maradt más hátra, mint megmászni a tizenöt méteres nyárfa és ott átnyújtani a közönség hódolatának egyetlen tanujelét: egy cigarettát. Braescu kisasszonyt háromnegyed óra múlva a törvöltek szedték le óriási nehézségek árán a fa tetejéről.

Be volt még jelentve Dragomir pilóta és Leduc kapitány egy-egy érdekesnek ígérkező száma is, de Braescu kisasszony szereplése annyira betöltötte a programot, hogy eme produkciók bemutatására már nem került sor.

Legelőször, legjobban bevezetett, hangnélküli, könnyűjárású gépirónok kedvence a masszív

ROYAL
írógépek.

Képviselése
Mechanika

Halász Boriska, Targul-Mures

COSTER
A NÁSZUTAZÁS

A belgák legnagyobb írójának bájos regénye, a halálból feltámasztott leány és a fiatal orvos szerelmének története, mely minden akadályon átboldog eleiben végződik. 102 Lei

Lepage-nál, Kolozsvár
A könyvet Dr. Braun Soma fordította le magyar nyelvre és címlapját Pérely Imre rajzolta.

Értesítés!
Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a

hotel
VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz.
A királyi palota mögött. — Bejárat a

Calea Victoriei
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hiedg- és melegvíz. Lift fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25% rabatot élveznek.
Tisztelettel:
„Venetia-szálloda” vezetősége
Moisescu tulajdonos

Vilmos és két házasság

Intimitások a volt császári családi életéből

A napokban érdekelte a közönséget Karl Reissner drezdai kiadásában. A könyv met császárt két házasság intimitásait, mintegy ki-gészítése császár-életrajzának, amelyekkel fejeződik a nem nevezte meg mag hangszólózza, hogy eg tikuus irta a könyvet, avatva a császári ház legutóbb Hindenburg irt nagy feltűnést ke megjelent könyvének Hermina.

A könyv szerzője amikor Bismarck azt z erős szexualitást és hajlamot II. Frigyes akkor a szexualitásra ban tévedett. Mert bá telenség volna ma mé életében erről a kérdé ványosságra hozni, ann pitáni, hogy a volt ó ség sohasem volt fés és, amelyek Görtz, lin-A schhausen grófna a rokonszenv, semmi volt és hasonló volt a Staudt is. Ha Augy feltétey volt, az el hamarosan tudomásá Bismarck kijelentése, rökben tett.

— Ha azt akarja nyugodtan és jól vég dőt, akkor gondosko metresszékrol.

Az ötvenedik év k császárné között me ütözköttek ki, amelye szellemi meg nem e Vilmos császár nagy rendelkezett és minde kelte. Ezzel szemben sem volt különösebbe talán nem érdeklőd egyetlen újság kivét semmit. Ehez járult u gynevezett „Halleu legjobb barátai, min töltötték huszonötöd és a császár fiatal akarta helyüket betöl erélyesebben tiltakoz végül is diadalmaskod

A háboru azonban egymáshoz a császárt császár ezekben a nap gényl talált teljes m már 1917-ben tisztába a császár Ludendorff szennved. II. Vilmos é egyformán gyűlölték a hogy szerencsétlenség országot. Már 1915-b ily kiállott fel a c kapcsolatban:

— Már megint a n az utálatos örmester-i Értekes, hogy a zebb napokban ösztön érezte a vázolat, mi gesebb császár. Amik november 9-én Spaból hogy el akarja hagy császárné azt táviratoz — Maradj a helyed radok.

Zsidó Színház —

Stram
Amerikából visszaé játszi

November 4, 5, 6, 7-én
ARADON (a Vár
November 9, 10-én
DÉVAN
November 11, 12, 13-án
ALBA-JULIAN

Vilmos excsászár két házassága

Intimitások a volt német császár családi életéből

A napokban érdekes könyv jelenik meg Karl Reissner drezdai könyvkiadóvállalat kiadásában. A könyv II. Vilmos volt német császárt két házasságáról mond el érdekes intimitásokat, ezenfelül azonban a császár megismerését Emil Ludvig híres író-életrajzának, amely az 1918-as esztendővel fejeződik be. A könyv szerzője nem nevezi meg magát, a kiadó azonban hangsúlyozza, hogy egy neves német politikus írta a könyvet, aki teljesen be van áztatva a császári ház intimitásaiba és aki legutóbb Hindenburg környezetében cimen írt nagy feltűnést keltő könyvet. Most megjelent könyvének címe: II. Vilmos és Hermína.

A könyv szerzője megállapítja, hogy amikor Bismarck azt írta, hogy II. Vilmos erős szexualitás és a misztikum iránti hajlamot II. Frigyes Vilmostól örökölte, akkor a szexualitásra vonatkozó állításában tévedett. Mert bár mennyire is izléstelen volt volna ma még Vilmos excsászár életében erről a kérdéssel részleteket nyilvánosságra hozni, annyit meg lehet állapítani, hogy a volt császárnak az érzelmség sohasem volt főjellemvonása. Az az érzelmség, amelyet Görzt, Morosini és Zepelin-Ashausen grófnőkhöz fűzte, inkább a rokonszenv, semmint a szerelem érzése volt és hasonló volt a viszonya Elisabeth Staudtall is. Ha Augustza császárné mégis feltételezhető volt, az elsősorban abban leli magyarázatát, hogy házasságkötése után hamarosan tudomására jutott Hermann Bismarck kijelentése, amelyet főúri körökben tett.

— Ha azt akarjuk, hogy a császár nyugodtan és jól végezze uralkodói teendőit, akkor gondoskodnunk kell részére meztársairól.

Az ötvenedik év küszöbén a császár és császárné között mélyreható ellentétek ütköztek ki, amelyek azonban inkább szellemi meg nem értésből származtak. Vilmos császár nagy emlékezőtehetséggel rendelkezett és minden egyformán érdekelte. Ezzel szemben Augustza, aki sohasem volt különösebben tehetséges, egyáltalán nem érdeklődött semmi iránt és egyetlen újság hírével nem olvasott semmit. Ehez járult még, hogy amikor az úgynevezett „Halleluja-nének” a császárné legjobb barátjának, mint udvarhölgyek betöltötték huszonötödik szolgálati évüket és a császár fiatalabb udvarhölgyekkel akarta helyüket betölteni, a császárné legérelmésebben tiltakozott e terv ellen és végül is diadalmaskodott akarata.

A háború azonban ismét közel hozta egymáshoz a császárt és császárnét. Vilmos császár ezekben a napokban csakis feleségénél talált teljes megértésre, Augustza már 1917-ben tisztában volt azzal, hogy a császár Ludendorff, diktátúrája alatt szenved. II. Vilmos és Augustza Viktoria egyformán gyűlölték a diktátort és érezték, hogy szerencsétlenségbe dönti őket az országot. Már 1915-ben egy alkalommal így kiáltott fel a császár Ludendorffal kapcsolatban:

— Már megint a nyakamra hozzák ezt az utálatos örmester-ivadékok!
Érdekes, hogy a császárné a legnehezebb napokban ösztönzerűleg jobban megértette a végzetet, mint a sokkal tehetségesebb császár. Amikor II. Vilmos 1918. november 9-én Spaból azt táviratozta neki, hogy el akarja hagyni Németországot, a császárné azt táviratozta vissza:
— Maradj a helyeden, amint én is maradok.

A császár azonban nem fogadta meg ezt a tanácsot, hanem egy nappal később elhagyta a helyét.

A császárnét már 1918. őszén szélütés érte. Amerongenben pedig hónapról-hórra rosszabbodott a szívujaja, míg 1921. április 11-én kiszendvedt az utolsó német császárné.

A könyv második része Vilmos excsászár második házasságával foglalkozik. Vilmos excsászárnak 1922-ben — a könyv szerint — Hermína hercegnő tizenhárom éves fia levelet írt és ez volt az első kapcsolat közöttük. Aránylag gyorsan ment minden és bár Hermína hercegnő többször is aggodalmának adott kifejezést a volt

császár előtt, hogy nem fogja tudni pótolni Augustza császárnét, aki negyven évig volt Vilmos oldalán, az excsászár mégis boldogan kötötte meg második házasságát és a doorni remete örült, amikor Hermína hercegnő három napos gondolkodás után kimondta az igent.

Argetoianu választotta a nemzetközi bank és a liberális párt között

Miután a nemzetközi bankot választotta, ki fog lépni a liberális pártból, de továbbra is támogatni fogja a pártot

București-Bukarest, november 4. A hét folyamán Bukarestben, Bratianu Vintila lakásán érkekezlet volt a liberális párt vezetői között. Ezen az érkekezleten Bratianu Vintila ismételtlen leszögezte azt az álláspontját, hogy Argetoianunak választani kell a Societatea Bancara Romana és a liberális párt között. A jelenlévő vezetők hiába igyekeztek Bratianu Vintilát elhatározásának megmegtámasztására bírni. Ennek következményeképpen most már bizonyos, hogy Argetoianu kilépése, amelyet le-

vélileg hozott a liberális párt vezérének tudomására, de amelyet Bratianu Vintila nem fogadott el, — befejezett tényé válik. Argetoianu formálisan kiválik a liberális pártból, szándéka azonban az, hogy a liberálisokat párton kívül is támogassa. Argetoianu Ducával és a liberális párt más néhány haladott szellemű vezérével akar kollaborálni a párt új programjának kidolgozását illetően. Ez a program a prin noid in sine helyett liberálisabb szellemű gazdaságpolitikát van hivatva intonálni

a liberális pártban.

Argetoianu, mint az fentebbiekből kitűnik, egy új liberalizmust akar meghonosítani a pártban. Argetoianuval azonban szemben állanak Tancred Constantinescu egyrészt és Stelian Popescu másrészt. Mindketten Bratianu Vintila törhetetlen csatlósainak vallják magukat, akik azt követelik, hogy a liberális párt vezérének személyét és programját érintetlenül kell meghagyni.

Vajda és Madgearu napok óta tárgyalnak a kormányban fennálló ellentétek elsimítása érdekében

Maniu a többségi képviselőknek kijelentette, hogy nincs nézeteltérés a kormányban és hogy az átszervezés rövidesen megtörténik

București-Bukarest, november 4. Ma délelőtt Anghelescu kamarai elnök vezetésével a többségi képviselők egy delegációja kereste fel Maniu miniszterelnököt, akit ismételtlen teljes bizalmukról, szeretetükről és ragaszkodásukról biztosítottak. A miniszterelnök a delegációnak adott válaszában leszögezte, hogy a kormányon belül semmilyen nézeteltérés nem forog fenn és a kormány átszervezése rövid időn belül megtörténik, az ország érdekeinek szemellett tartása jegyében.

A nemzeti parasztpárt november 10-én nagyszabású bankett keretében fogja megünnepelni a párt uralomra jutásának tiz éves évfordulóját. A párt nagyszabású demonstrációját tervezi kiszélesíteni ezt a

bankettet, amelynek hivatása az, hogy a kormány és pártja erejét demonstrálja hífelé.

A kormányon belüli személyi ellentétek nagyjából elsimultak és a miniszterek között helyre állt az a néhány hétig nélkülözött személyi kontaktus, amely a kormány egyes tagjai között már a lupényi katasztrófa óta szünetelt. Csúpan Iunian és Popovici személye körül vannak még bizonyos ellentétek. Az erdélyi képviselő ugyanis ragaszkodik az igazságügyminiszter távozásához s azzal érvelnek, hogy a parlament és a kormány harmonikus együttműködését nem lehet elképzelni akkor, midőn a kormány egyik tagja a parlamenti képviselők jelentékeny részének bizalmát nem élvezzi. Másrésztől a nemzeti-

parasztpárti képviselők követelik, hogy Popovici Mihálynak ismét szorítsanak helyet a kormányban. A még fennálló ellentétek eliminálására vonatkozólag Vajda és Madgearu folytatnak egymással már napok óta tárgyalásokat.

Petrovici professzor Turnuszeverinben előadást tartott a politikai helyzetről. A volt averescanus miniszter, akit nemrég választottak meg a nemzeti parasztpárt listájában képviselőnek, kijelentette, hogy Maniu felhatalmazta őt annak közlésére, miszerint teljesen légből kapott állítás az, mintha a kormány helyzete megrendült volna. A kormány még sokáig fogja az állam ügyeit vezetni, minden egyéb hír ellenzéki koholmány.

Munkában a Palesztinába küldött angol vizsgáló-bizottság

Keresztkérdések pergőfűzésében a palesztinai rendőrség helyettes parancsnoka

Beigazolódott, hogy a főmufti szervezte meg a zavargásokat és minden eshetőségre elkészülve a zavargások előtt Szíriába szóló utlevéllel szerelte fel magát

Jeruzsálem, november 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy az angol parlamenti vizsgálóbizottság megkezdte munkáját Palesztinában. A megnyitó ülés után, amely a nyilvánosság előtt zajlott le és amelyen Sir Walter Shaw, a bizottság elnöke, a megegyezés szükségességét hangsúlyozta, hétfő megkezdte a bizottság tulajdonképeni munkáját. A bizottság a vámház nagytermében tartja üléseit, amelyek bizalmasok. Hosszas tárgyalások után megengedték négy újságírónak, hogy a zsidó-arab-angol és egyéb sajtó képviselőiben, az üléseken részt vehessenek.

Az első ülést Saunders őrnagynak, a palesztinai rendőrség helyettes parancsnokának kihallgatása töltötte ki, aki az országból beérkezett rendőri jelentések alapján, általános szemléltető képet nyújtotta az eseményekről. Saunders őrnagy előadásából világosan megállapítható volt, hogy a palesztinai kormány és a rendőrhatalóságok nyugodtan hagyták, hogy az események meglepetésszerűen törjenek rájuk és az országára. A történetek teljesen készületlenül találták a kormányt és az összes alárendelt hatóságokat, úgy, hogy a rendőri intervenció csak akkor vált lehetségessé, midőn a zavargások már ja-

vában dultak.

— Augustus 23-án — mondotta Saunders őrnagy — azon a végzetes napon tehát, amelyen az arab támadások kezdetüket vették, a damaszkusi kapunál mindössze két lovasrendőr volt található. Ez a két ember a Moséből kitóduló arab tömeggel szemben teljesen tehetetlen volt. Midőn már a zavargások jónéhány órája tartottak, csak akkor kapta meg a rendőrség az utasítást, hogy fegyverét használhatja a zavargókkal szemben. Az őrnagy a zsidók vitéségét dicsérte, akik saját erejükből és minden hatósági támogatás nélkül vertek vissza a Mea Schearim negyed ellen intézett az arab attackokat. Vallo-másának további során, majd az ezt követő izgalmas keresztkérdésekre adott válaszában azokról a körülményekről beszélt az őrnagy, amelyek a kilengések folytatását megakadályozták, majd a kormányintézkedésekre vonatkozólag adott felvilágosításokat. A zsidók lefegyverzésére vonatkozó utasítás csak szóbeli parancs volt, amelyet azután adott ki a kormány, miután meggyőződött arról, hogy a katonaság „bizonyos mértékig” már védelmet nyújt a lakosságoknak. A keresztkérdések során Stocker ügyvéd az arab exekutive tisztviselője, igyekezett kimutatni, hogy a zsidók felelősek a Siralomfal körül ke-

letkezett agitációkért. A tisabeavi ifjúsági felvonulást úgy állította be, mint amely igen fontos kihatással volt az események további alakulására.

Sir Boyd Merriman, a cionista exekutive képviselője, az őrnagy szemé elé tárta a rendőrség bűnösségéről szóló bizonyítékokat. Saunders őrnagy az eléje tárt bizonyítékok hatása alatt kénytelen volt beismerni, hogy a kormányzóság épületének balkonjáról igen sokan nézték végig a damaszkusi kapunál történt arab támadásokat. Ugyancsak kénytelen volt beismerni, hogy azokat a zsidókat, akik tagjai voltak a porlgár-őrségnek, lefegyverezték, bár szükség volt az emberekre. Sir Merriman igyekezett ezután kimutatni, hogy a támadásokat ha nem is egymaga készítette elő mindenütt, de mindenesetre a főmufti szervezte meg. A kormány képviselője, Mr. Preed Merriman kérdésére megígérte, hogy utána fog nézni annak, vajjon a főmufti csakugyan kért közvetlenül a zavargások kitörése előtt vizumot Szíriába? Sir Merriman felolvastott egy nablusi rendőri jelentést, amely szerint egy a főmufti aláírásával ellátott levél szólította fel az arabokat arra, hogy vonuljanak augusztus 23-án Jeruzsálembe a zsidók elleni harcra.

irtozva fordították...
ngva várták a be...
es tragédiát, Lassan...
az ejtőernyő, óriási...
ből készült váza...
ár tisztán ki lehe...
saszony kiasszony...
saszony lekötöz...
dobta csókjait négy...
l a sok száz feléje...
Brăescu kisasszony...
t ott az éterben...
íthetelen égi csoda...
azonban meg van...
ldig még kellőleg...
hatóereje, hogy az...
esik, ahová leg...
történt meg, hogy...
alatta elterülő óriási...
osan egy magányos...
között kellett ki...
éretes utjának fára...

bb a tü fokán...

baj. Tekintettel...
meglehető magas...
nyon belegabalyo...
scu kisasszony se...
enni a föld felsz...
ig pár méteres utat...
begett ég és föld...
nyon, addig barát...
dótt közte és a...
közvetlen modoru...
Akadtak olyanok...
val akarták kárpó...
yrt a kínos szituá...
ért. Brăescu kisasz...
t e javaslat ellen...
s hátra, mint meg...
res nyárfát és ott...
hódolatának egyet...
eigárettát. Brăescu...
vedt óra múlva a...
ási nehézségek árán

re Dragomir pilóta...
egy-egy érdekesnek...
Brăescu kisasszony...
tította a programot...
bemutatására már

obban bevezetett...
járásu gépirónok...
masszív...
AL...
bek.

lete...
nika...
Targui-Mures

ER...
UTAZÁS...
b jójának bájos...
támasztott leány...
éremének törté...
adályon át boldog...
102 Lei...
Kolozsvár...
Soma fordította le...
lapját Pérely Imre

ítés!...
iben a főváros...
ban a...
tel...
ETIA...
prescu 12 sz...
tt. — Bejárt a...
orcin...
ezésű szobával...
nden szobában...
Lift fürdő és...
ekrendelkezésé...
s árak. Utazó...
batot élveznek...
tel...
vezetősége...
tulajdonos

Zsidó Színház — ירושלים תש"ט

★

Stramer S.

Amerikából visszaérkezett társulata játszik

November 4, 5, 6, 7-én
ARADON (a Városi Színházban)

November 9, 10-én
DEVÁN

November 11, 12, 13-án
ALBA-JULIAN

Két lány az utcán

(Emőd Tamás és Török Rezső vigjátékának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban)

Két lány megy az utcán, akik közül az egyik nagyon is tul van azon a bizonyos „nagy” misztériumon, míg a másik csak szeretne tulenni rajta, — de előírásos módon. Az egyik lány hivatásos kiszolgálója a szerelemnek, a másik hivatást szeretne csinálni abból, hogy még leány. (Harmadik eset nem nagyon lehetséges a mai „erkölcsös világban, persze csak a pesti szinpad világa számára.) A hivatást a társadalmi és családi morál kényszeríti a Gáz-utca sarkára, míg a másik egy házépítés körül kamatoztatja munkáját. Egy faluból való mindketten s így összebarátkoznak. A hivatástos családja kiemeli a Gáz-utcából, pénzt ad neki s így megmenti attól, hogy továbbra is pénzért árulja azt, amit ingyen szeretne adni, tehát oly módon, hogy valami öröme neki is legyen benne. Az urinóvé előléptet kokott (ez a fordulat is azt bizonyítja, hogy ehhez az átváltozáshoz csak pénz szükséges) magához veszi a kis munkáslányt s pont abban a házban veszi ki lakást, mely ama fess, fiatal háztulajdonos, aki már munkáslány korában szemet vetett Vicára, az avanszált kokott „felnevelendő” fogadott leányára.

Ebből a beköltözködési históriából ke-rekedik ki azután az a konfliktus, mely-ből végül is egy egészen elfogadható pesti vigjáték lesz, a szokványos morál és a szinpad lovagiaság összes szabályai szerint. A fiatal háziur eleinte nehezen áll kötélnél (már-már bizik benne az ember), de a végén, főleg a Vica leányzó öngyilkossági kísérlete után, mégis el-szúnja magát arra, hogy feleségül veszi az imént még szeretőül kiszemelt leányzót.

Közben bebizonyul, hogy valójában csak a kokottoknak van szívük, mert bár Vica nevelőanyja szeretné érdektelenül megszerezni a maga számára háziurat, a végén mégis Vicának engedni át. Az érdekelenség felett tehát győz az érdek, mely jelen esetben is, mint rendszerint: a házasság érdemes formába öltözködik.

A história elég érdekes, néha csaknem drámai fordulatokban bővelkedő. Lényege és tartalma éppoly semmitmondó, éppoly megkerüli az élet és a végzet igazi problémáit, mint minden korszerű pesti szin-padi „mű”, de legalább a hézagok színes malterrel: a legjászsabb és legfordulato-sabb szellemességgel vannak kitöltve, van-ak jól meglátott, izes figurák a darabban akik mulattatnak, sőt olykor meghatni ké-pesek. Már maga az a tény is, hogy akadt két pesti író, aki a „fertő” világot szerető, simogató kezekkel meri a szinpadra vinni, — ha egyelőre megalkuvó és hazug kon-zekvenciákkal is — olyan érdem, amelyet honorálni illik.

A közönségnek tetszett is a darab, mely-nek sikamlós „bemondásai” hájjal kenet-tették nevető rekeszizmait. Annál is in-kább tetszett, mert a zsinház figyelem-re-méltó jó előadásban hozta ki.

Miklóssy Margit egyik legnagyobb sikerét aratta. Olyan alakítást csinált, amit a legnagyobb színésznők is megirigyelhet-tek volna tőle. Pompásan beszél, hang-súlyai jellemző erejűek, mit azonban nem lehet elmondani a fess Mészáros Béláról, aki nem érdemesíti szerepeit arra, hogy jól megtanulja őket, hogy sze-repébe beleélje magát és leszokjon éne-kelő modorról. Pedig egyébként vannak benne kvalitások. Kaszab Anna egynémely jelenetben pompás volt s ha néha el is lankadt érzelmi skálája, máskor annál színesebben és erőteljesebben érvényesült asszonyisága. Marsi Gizi se adott egyen-letesen jót, csak a részletekben lobbantak fel jelentős kvalitásai. Mihályffy István ös-ztönö-sége mindig tulsegíti azokon a zökkenő-kön, melyeket pillanatnyi szórakozott-ságai idéznek fel. Neki elég egy gesztus ahhoz, hogy nyiltszíni tapsra hevítse a közönséget. A rendezés jó volt. (s. l.)

ELADO valódi faj TACSKÓ és dísz-galambok, galambház, stb. Bő-vebbet GYURI-bácsinál a Moldován vendéglőben. (Szent György-tér).

Hamis közlés alapján a párisi rádió-állomás azt jelentette, hogy meghalt az angol király

Valószínűleg kommunisták terjesztették az alhírt

London, november 4. A Reuter táv-irati iroda megcáfolja a „Rádió Páris” esti híryanagának azt a közlését, hogy az angol király meghalt volna. A király jól érzi magát s az uralkodópár holnap két heti tartózkodásra Sandringhamból Londonba a Buckingham-palotába költözik át.

A párisi Havas távirati iroda a téves hír kiadásával kapcsolatban a következőket állapította meg: A Rádió Páris le-adóállomását tegnap délután a Havas táv-irati iroda nevében valaki telefonon fel-hívta s közölte, hogy az angol király dél-után váratlanul meghalt. A leadó-állo-más, amely híryanagát a Havastól kapja,

elmulasztotta ellenőrizni az irodánál a hír valóságát s ezért közölték az esti hír-leadásban a hamis hírt. A Havas távirati iroda a hír leadása után közvetlenül érint-kezést keresett a „Rádió Páris” állomá-sal s ekkor már nyilvánvaló volt, hogy visszaélés történt. A rendőrség megindí-totta a nyomozást.

A lapok információi szerint ezt a visz-szaélést is azok a kommunisták követték el, akik hetekkel ezelőtt saját rádióleadó-állomásukkal lentánözva európai állomá-sok közvetítéseit, hamis hírekkel operál-tak Bécs, Berlin és Páris leadóinak ne-vében.

Az új cseh kormány megalakítására irányuló tárgyalások még kezdeti stádiumban vannak

Hlinka választási visszaéléssel vádolja az agrárpártot Kramarz inkorrektül viselkedett a ruténekkal szemben

Prága, november 4. A kormány me-galakítására irányuló tárgyalások egye-lőre a puhatolózás stádiumában vannak. A polgári koalíció pártjai hajlandók len-nének a szocialistákkal való együttmű-ködésre a kormányzatban, de ennek elő-feltételül tekintik, hogy a sulypontnak meg kell maradnia a polgári pártoknál.

Prága, november 4. Hlinka a Slovák-ban választási visszaélésekkel vádolja meg az agrárpártot. Szerinte bizonyíté-kek vannak arra, hogy a párt minde-nütt pénzzel és pálinkával dolgozott

szavazatok szerzése érdekében.

Prága, november 4. Kramarz, a nem-zeti demokraták vezére inkorrektiséget követett el a rutének ellen. Eperjesen, ahol a megegyezés értelmében a ruté-neknek kellett volna mandátumhoz jut-niok, a képviselőspiránsok jelentkező nagy tömege miatt kénytelen volt a ruténeket elejteni. Kurtyak rutén pártja a mellőzésért és a paktum be nem tar-tásáért támadást akar indítani a nem-zeti demokraták ellen.

Iasiban a katonaság összeütközött a szovjet évfordulóját ünneplő kommunistákkal

Harminc kommunista letartóztatását rendelték el a hatóságok

București-Bukarest, november 4. A jasi-i kommunisták vasárnap délelőtt nagyszá-bású keretek között akarták megünne-pelni az orosz forradalom tizenkét éves évfordulóját. A jasi-i katonai és polgári hatóságok, amelyeknek tudomásuk volt az előkészületekről, széleskörű intézkedéseket tettek minden rendbontás megaka-dályozására. A város körül katonai erőket koncentráltak, Jasi utcáin pedig csendőr-patrulok cirkáltak. Délelőtt tíz óra körül több mint kétszáz ember gyűlt össze a Westend kávéházban. A gyűlés szónokai a szovjetet dicsőítették, majd élesen kri-tizálták a kormányt és a régenstanácsot. A karhatalom megjelent vezetői fel-

szólították erre a kommunistákat, hogy függeszék fel a gyűlést és oszoljanak szét. A résztvevők nem engedelmese-tek a felszólításnak, mire a helyszínen megjelent főügyész megette a három tör-vényes felszólítást. Miután erre sem moz-dult meg senki, a katonaság benyomult a terembe, ahol dulakodás kezdődött a jelenlévőkkel. Harminc embert letartóz-tattak.

A gyűléssel egyidejűleg a város másik részén egy kommunista csoport tüntető felvonulást rendezett és az Internacioná-lét ünnepelte. A karhatalmi osztagok ezt a csoportot szétesztették.

Negyvenöt napos moratóriumot kapott a hitelezőktől a fizetéseketlené lett I. R. P. D.

Teljes összeomlás fenyegeti az I. R. P. D-t és a Creditul Miniert

București-Bukarest, november 4. Az ország gazdasági és politikai életében egyaránt általános megütközéssel és megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy az I. R. P. D. és a Creditul Miniert, amelyek Románia legnagyobb petró-leum iparvállalataihoz tartoznak, fize-tési nehézségek közé jutottak. A két vállalat kizárólag liberális tőkével és a prin noi in sine elvei értelmében ala-kult meg és lett irányítva. Ez a poli-tika elkerülhetetlenül maga után vonta a két vállalat anyagi összeomlását, amely bukaresti jelentés szerint, feltét-lenül bekövetkezik, ha csak valamilyen idejében történő intervenció a két vál-lalatot és ezzel egyidejűleg sok ezer kirszvényest meg nem menti.

Madgearu iparügyi miniszter ma dél-eltől értekezletre hívta egybe az I. R. D. P. hitelezőit, amelyek között az ál-lam szerepel a legnagyobb összeggel: több mint 80 millió lejell. Elhatározták, hogy negyvenöt napos moratóriumot adnak a vállalatnak esedékességei ren-dezésére.

Itt említjük meg, hogy a Banca Franco Romana hitelezői közül mintegy

kétszázan értekezletet tartottak tegnap délután. Az értekezleten szenvedélyes kifakadások hangzottak fel a jelenlegi igazgatósága ellen, amely a moratóriu-mot arra használta fel, hogy elherdálja a még megmaradt vagyont. Elhatározták, hogy az igazgatóság ellen bünvádi feljelentést tesznek, ami ma délelőtt meg is történt.

Bizalmatlansági indítvány a lengyel szemj elnöke ellen

Varsó, november 4. A kormánykoalíció pártjai értekezletükön bizalmatlansági in-dítványt vetettek fel a szemj szociálde-mokrata elnöke, Dasinski ellen. A kérdés megvitatását holnap folytatják.

Habibullahot kivégezték.

London, november 4. New-Delhiből me-gérsítik azt a hírt, hogy Habibullah volt afgán királyt, két fivérért és több hivat-Kabulban kivégezték. A volt uralkodóval eleinte jól bántak, hogy árulja el rabolt kincseinek rejtékhelyét, de ő tudta előre sorsát és nem vallott.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A kolozsvári Tomche Jesivot első felévi mérlege. Kolozsváron, mint ismeretes, egy félévvel ezelőtt megalakult a jesivát támogató „Tomche Jesivot” egyesület azzal a céllal, hogy a va-gyontalan zsidó szülők jesivára járó gyermekeit megkímélje a megcségye-nítő és megalázó koldulástól és olyan megélhetési lehetőségeket szerezzen számukra, amiknek keretei között nyu-godtan tudnak tanulni. Az akciónak hat hónap után az a pozitív eredménye van, hogy Kolozsváron a „snorr”-in-tézmény megszűnt.

Rosenzweig Emanuel, az egyesület el-nöke most tette közzé a kolozsvári Tom-che Jesivot első felévi jelentését. Az egyesület támogatásban részesíti az idegenben tanuló kolozsvári bochereket fejenként havi kétszázötven lejell és a kolozsvári jesivát havi kétezer lej támogatásban részesíti. A növendékek élelmezését részben a menza látja el, részben megtartották a „napevés” rend-szerét. A jesiva tizenkét talmudistája ilyen módon mentesülve volt a legter-hesebb anyagi gondok alól és termé-szetesen idejük javarészt talmudi ta-nulmányokkal töltötték. A szombati Tóra előtti adományok a Tomche Jesivot céljaira 12.905 lejt tettek ki, tag-díjakból befolyt 34.125 lej. A hely-beli jesivát az elmúlt félévben 11.755 lejjel, a vidéki fiukat 17.076 lejjel tá-mogatták. Nyomtatványokra elfogyott 4475 lej. Az egylet készpénzkészlete 11.864 lej. Az egylet vezetősége arra kéri a vallásos és a Tóra iránt tiszte-lettel viseltető zsidókat, hogy továbbra is támogassák az egyesületet, tegyék lehetővé a jesiva-élet nivójának eme-lését és hogy minél több bocher ré-szesülhessen a Tomche Jesivot áldá-sos munkájában.

Köszönetnyilvánítás. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségi dési helyicsoporthá-nak Zsidó Ifjúsági Köre ezuton mond hálás köszönetet mindazoknak, kik mun-kájukkal, vagy anyagiakkal hozzájárul-tak a Szimchat Tóra-ünnepély sikeré-hez és pedig Forgácsné B. Teréznek, Forgács Sándornak, Szabó Imrénének és Farkas Dezsőnek. Köszöni Mairovis Lebusné és dr. Nasch Endréné, Stern-berg Sarolta és Weinberger Lajosnak és mindazoknak, akik a buffet gyűjté-sében és adakozásban, továbbá a tisz-teletjegyek elhelyezésében résztvettek. Köszönet azoknak, akik tiszteletjegyü-ket beváltották, köszönet a hatóságok-nak a jóakaratu támogatásért. — Feuer-stein Kálmán és dr. Bár Emanuel a Zsidó Ifjúsági Kör elnökei.

Park Szálloda

Timisoara-Temesvár Strada Garéi (Vasut-ucca) 2. sz. - Telefon 7-50

Burger Lajos

A pályaudvar közvetlen közelében a mo-derna követelményeknek teljesen átalakított **Park Szálloda** az összes regáti, erdélyi és bánáti nagyke-reskedők, kereskedők és utazók találkozó helye. Családi kényelemmel berendezett, kifogástalan, tiszta szobák, fürdőszobák-szobák, elsőrendű étterem, interurban telefon, fod-rász műhely, Safe és stb. **Mérsékeltlen alacsony árak!** pontos kiszolgálás!

Vegyén butort

a Kolozsvári Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

Cluj, Str. Iuliu Maniu (v. Szent-egyház-utca) 5. szám. Állandó bu-torkiállítás ebédlő-, háló-, szalon-és konyhaberendezésekből. Bőr-garnitúrák 22.000 lejtől. Kedvező részletfizetési feltételek. Kész-pénzvásárlásnál 20% á engedmény.

Salom Sch

Hogya

Szpiridán jóvisz tolvajokkal. Az e Szpiridánnal szöv egy szekeresnek a varoztat az állomá rekkorában az ap barátokozott a ker és kezdte tanulni a a kezéhez ragadt, ma, körte és hasa ő számára titok helyet ő nem ismer megverték és pár züllött az összes onnan már mint a Már nem csent megszervezett egy sen vásár idején Elemelt pénztárcá dent, amit érték emberelte meg r egész tolvaj-társ má. Igy tartott ez Ekkor a társaság radalmár lett, a kém és provokató

Már az elmúlt s hullámokat vert 1905-ben különös A gyűjtőpont a h jötték össze propa irodalmat és proli be, amit aztán to lehetett megtudni tekezet, mi lesz a tárgya. Ezeket az méztesen a vá meg, a hegyek va gában. Szombaton össze, ott korzózó fiuk, lányok — munkások, ugysz sok. Oda jöttek hajcsárok is, lova utca mellett volt feltűnés nélkül tal ták a forradalmat

Mose

Szeptember 25. Ráncigálom tov Eletrajzot a szárn dukál kezdeni. M szülővárosomról. Nagyapámnál tar I. Miklós cár id fogdosták akkor a katonának adták. 25 esztendeig szol módon elrabolt g ták”nak neveztek „pománisták”-nak A rablás rendszé szerrel történt: M amint jönnek a c ba hurcolták őket meg is keresztelté része elpusztult a várgásban, de a nehéz kasszárnya-f lanul gyilkolt. Csá egy gyermek, al zsidó voltát. Eze közé tartoztak.

Nem jancsár

Az oroszok kü csináltak. Látták, török összefogdos reketek, katonána lalkozása mindig a gyermekekből m tor katonák leszn csárokat” akart nak.

Az első kantoni se láttak vissza. kiket erővel megl hány megszámlolt mint tábomok, k vagy hasonlú ma gyobb részük azor lönböző harcokba

ÖZÉLET

omche Jesivot első
szváron, mint ismer-
szelőt megalakult
„Tomche Jesivot”
céllal, hogy a ya-
ülők jesivára járó
nyelvé a megszűnye-
oldulástól és olyan
ségeket szerezzen
keretei között nyu-
ulni. Az akciónak
a pozitív eredménye-
áron a „snorr” in-

uel, az egyesület el-
zé a kolozsvári Tom-
lévi jelentését. Az
sban részesíti az
kolozsvári bochere-
kétszázötven lejjel
vát havi kétezer lej-
síti. A növendékek
a menza látja el,
k a „napevés” rend-
zenkét talmudistája
esülve volt a legter-
adók alól és termé-
varését talmudi ta-
entték. A szombati
nyok a Tomche Je-
s lejt tettek ki, tag-
4.125 lej. A hely-
ult félévben 11.755
kat 17.076 lejjel tá-
tványokra elfogyott
t készpénzkészlete
let vezetősége arra
a Tóra iránt tiszte-
lkat, hogy továbbra
egyesületet, tegyek
let nivójának eme-
lél több bocher ré-
mche Jesivot áldá-

ás. Az Erdélyi Zsidó
desi helyicsoportja.
Köre ezton mond
ndazoknak, kik mun-
agiakkal hozzájárul-
óra-ünnepély sikeré-
ácsné B. Teréznek,
t. Szabó Imrénének és
Köszöni Mairóvits
sch Endréné, Stern-
einberger Lajosnak
kik a buffet gyűjté-
ban, továbbá a tisz-
zésében résztvettek.
akik tiszteletjegye-
szőnet a hatóságok-
mogatásért. — Feuer-
dr. Bár Emánuel a
r elnökei.

Szálloda

svár Strada Gareí
z. - Telefon 7-50
r 16:
Lajos

etlen közelében a mo-
ek teljesen átalakított
szálloda
élyi és bánáti nagyke-
k és utazók találkozo-
emmel berendezett, ki-
bák, fürdőszobás-szobák,
interurban telefon, fod-
y, Safe és stb.
alacsony árak!
szolgáltatás!

butort

Butorkészítő
Szövetkezete
Maniu (v. Szent-
szám. Állandó bu-
ő-, háló-, szalon-
ndezésekből. Bőr-
leitől. Kedvező
feltételek. Kész-
20% á engedmény.

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

Hogyan éltek a baltai zsidók a két cár alatt

Látke, a szekeres fia.

Szpiridán jóviszonyban volt a zsidó
tolvajokkal. Az első zsidó tolvaj, aki
Szpiridánnal szövetkezett. Látke volt,
egy szekeresnek a fia, aki zsidókat fu-
gatózat az állomáshoz. Látke már gye-
rekorában az apja lovai mellett volt,
barátkozott a keresztény szekeresekkel
és kezdte tanulni a mesterséget. Minden
a kezéhez ragadt, de különösen az al-
ma, körte és hasonló gyümölcsök. Az
ő számára titok nem létezett. Rejték-
helyet ő nem ismert. Többször elfogták,
megverték és pár napra elzárták. Ki-
züllötte az összes baltai börtönöket és
onnan már mint kész tolvaj került ki.
Már nem esent gyümölcsöt, hanem
megszervezett egy társaságot és külön-
sen vásár idején „dolgozott” erősen.
Elemelt pénztárcát, zsebőrárt és min-
den, amit értékesíteni lehetett. Így
emberelte meg magát Látke és egy
egész tolvaj-társaságot komandírozott
már. Így tartott ez az első forradalomig.
Ekkor a társaság egy része lázas for-
radalmár lett, a másik része pedig —
kém és provokátor.

A forradalom.

Már az elmúlt század vége felé erős
hullámokat vert Baltán a forradalom.
1905-ben különös erős iramot kapott.
A gyűjtőpont a baltai börze volt. Ott
jöttek össze propaganda céllal, illegális
irodalmat és proklamációkat szereztek
be, amit aztán tovább kellett adni. Ott
lehetett megtudni, hogy mikor lesz ér-
tekezlet, mi lesz a legközelebbi gyűlés
tárgya. Ezeket az összejöveteleket ter-
mészetesen a városon kívül tartották
meg, a hegyek valamelyik eldugott zu-
gában. Szombatonként a fő utcán jöttek
össze, ott korzózott a város fiatalága,
fiúk, lányok — minden szakmabeli
munkások, ugyisint önálló kisiparos-
ok. Oda jöttek különben a szekeres-
hajásrok is, lovaikat megitatni. A fő-
utca mellett volt a tó, s így minden
feltűnés nélkül találkozhattak és csinál-
ták a forradalmat...

Mosc Grolnik a nagyapám.

Szeptember 25.
Ráncigálom tovább multam fonalat.
Életrajzot a származással, az elődökkel
dukál kezdeni. Már ötödik napja írom
szülővárosomról visszaemlékezéseimet.
Nagyapámmal tartok.

I. Miklós cár idejében történt. Össze-
fogdosták akkor a zsidó gyerekeket és
katonának adták. Nem kevesebbet, mint
25 esteidenge szolgálták a cárt. Az ilyen
módon elrabolt gyerekeket „kantonis-
táknak” nevezték, a rablókat pedig
„pománistáknak”.

A rablás rendszerint a következő mód-
szerrel történt: Meglestek a fiúcskákat
amint jönnek a chéderből, kaszányák-
ba hurcolták őket és erőszakkal rögtön
meg is keresztelték. A gyerekek nagy-
része elpusztult az apa-anya utáni só-
várgásban, de a rossz bánásmód és a
nehéz kaszánya-figyelem is irgalmat-
lanul gyilkolt. Csak elvétve akadt egy-
egy gyermek, aki nem felejtette el
zsidó voltát. Ezek a szerencsésebbek
közé tartoztak.

Nem jönnek haza az „oros
janicsárok”.

Az oroszok különben kopir-munkát
csináltak. Látták, hogy ellenségük, a
török összefogdossa a keresztény gye-
rekeket, katonának neveli őket, s vál-
lalkozása mindig sikerrel jár. Ezekből
a gyermekekből mindenre elszánt és bá-
tor katonák lesznek. Ilyen „orosz-jani-
csárokat” akart a cár nevelni magá-
nak.

Az első kantonistákból sajnos senkit
se láttak vissza. Még azok közül is,
kiket erővel megkereszteltek, csak né-
hány megszámolt ember jött vissza, ki
mint tábormok, ki mint „polkovnik”,
vagy hasonló magas ranggal. Legna-
gyobb részük azonban odavesztett a kü-
lönöző harcokban, a szevásztopolai há-

boruban, az akkori idők nehéz had-
gyakorlataiban; — nyáron a hőség su-
hintotta meg a fekete kaszát és télen
a hideg.

Nagy Péter cár meg ujsütetű háziren-
det akart bevezetni. Nem akart egyebet
csak hogy matrózai igyák a tengervizet.
Ez a terv majdnem, hogy sikerült.
Csak abban volt a bibi, hogy amikor a
matrózok megszokták a tengervizet, —
meghaltak. A kísérlet nem vált be. Nem
is kísérletezett többet Nagy Péter.

Miklós cár, a reformátor.

Unokája, Miklós cár már nagyobb re-
formátor volt. Keresztül akarta vinni,
hogy a spanyol tyukok, miket udvarába
hozott, egy órával a megszokottnál
előbb feküdjenek le. A Balti-tengeren
volt egy vízben, s dühöngeni kezdett a
vihar. Ekkor elordította magát: „Csen-
desen, a tenger Miklós cár utazá-
zik!” Megakarta még szoktatni a ka-
tonáit arra, hogy egeret és patkányt
egyenek. Beszéli, hogy egy nagy had-
gyakorlaton, ahol Miklós cár szemé-
lyesen jelen volt, jöttek jelenteni, hogy
a szakács beleesett a levesbe. Kövér
volt a szakács, nehezen bírta a moz-
gást, s kóstolgatás közben hirtelen be-
lepötytyant az irtatlan-nagy üstbe és
szétfőtt minden ízben. A cár meghall-
gatta a jelentést, bement a konyhába
és kért egy kis levest. Felszűröcsölt be-
löle néhány kanalat, megnyalta az aj-
káját és komoly, cári ábrázattal jelen-
tette ki: „Kitűnő a leves. Jó ide-
je, hogy ilyen izléses étel nem
volt a számba”. Megparancsolta a
katonáknak, hogy egyenek és ilyen mó-
don szétkapkodták a levest az utolsó
kanálig... A nagy üst etélből csak a
csizma maradt meg, azt nem tudták
megragni semmi képen...

Ilyen mesék maradtak fenn nálunk
Miklós cárról. S amikor rámutattak ar-
ra, hogy a zsenge gyerekek nem bírják
ki a kaszány-rezsímet, ugys elpusztul-
nak, akkor csak azt felelte: „Ez nem
tesz semmit. Az ember szaporodik, a
szülés sohse szakad meg, de a föld
ugyanaz marad”.

A kantonisták, rendszerint megrok-
kanva, letelepedtek a valódi orosz vá-
rosokban, vagy falvakban és a zsidó
tradíció néhány morzsájával babusgat-
ták háborgó lelkiismeretüket.

Kicsi zsidókból, nagy gajok.

A kantonisták későbbi nemzedékei
már visszajöttek a kis zsidó városokba.
Ez II. Sándor cár idején vette kez-
detét. A katonai-szolgálatot 15 évre re-
dukálták akkor, később meg 10 évre.
Miklós cár kantonistáiból senki se tért
vissza.

Miklós cár el is dicsekedett azzal,
hogy az ő nagyszerű tükkeje meg fogja
oldani Oroszországban a zsidó-kérdést.
Egy része a zsidóságnak kikeresztel-
dik, másik része kivándorol, a harmad-
dik része pedig bepusztul a sújtó-tör-
nyék áradatában. S hogy a kikeresztel-
kedettekkel ne járjon úgy, mint Spa-
nyolország a marannusokkal, igyekezett
őket gyerekkorukban kikereszteltetni, a
kaszányákban, s így csinált kicsi zsi-
dókból nagy gajokat.

Az orosz zsidók Fáraéja.

A zsidóság úgy nézett Miklós cárra,
mint Faraóra az elődök. Iszonyuan szen-
vedtek a súlyos gezeráktól. Az a kö-
rülmény, hogy zsidókat katonai-szolgá-
latra vettek, magában is elég fájó lmat
keserűséget okozott nekik. De a gye-
rekek erőszakos uton való megkeresztel-
ése minden betetőzött.

De a zsidóság, a kétségbeesésnek ez
az ő tagadása, kinek egész léte tilta-
kozik az elcsüggedés ellen, most sem
rettent vissza. Az elnyomatás sötét-szo-
moru esztendői mindenre megtanították.
Most is gondolkodni kezdett, hogyan
lehetne elhárítani ezt a nagy istencsa-
pást. S mindent elkövettek, csak ne

Közeledik november

20

a zsidó korházsorsjegyek huzásának napja, amikor több mint 2000 nyeremény és kö-
zel három millió lei kerül kisorsolásra.

Vett már

zsidó korházsorsjegyet

?

Ha még nem vett siessen, hogy el ne
szalassza szerencséjét.

Egy sorsjegy ára 100 lej

Kapható minden trafikban, jobb üzletben,
bankban és ügynököknél.

kelljen Miklós cár katonájának lenni.

A gyerekek, a tényleges áldozatok,
nem bírták felfogni helyzetüket. Ők
csak azt érezték, hogy elszakítják őket
apától, anyától, testvértől, s büntetés-
nek ez elég. Tán sok is. A szülők vi-
szont tudták, hogy gyermekeiket ugy-
sem látják viszont élve, mint zsidókat
éppenséggel neminkább lássák hát őket
holtan a temetőben, mint kikeresztel-
kedve a kaszányában. Meg is nyomó-
ritották őket egész életükre, csak ne
essenek a „cháper” kezeibe.

Ki, ki a maga módján.

Gyakran lehetett látni anyákat, hogy
villogó késsel a kezükben utána szala-
nak gyermeküknek — ki éktelenül vi-
sit a „cháper” kezeiben — levágják
egy-két ujját, kezét, egy darabot a
lábából, ahol csak érték; amíg a
„cháper” az ájaldozó gyerekekkel a
gyűjtő-helyre jött, rendszerint elvérzett,
de az anyának legalább az a vigasza
volt, hogy szeretett magzata mint zsidó
halt meg. Néha aztán túl mentek a
mértéken... s a gyerek örök életére nyo-
morék maradt...

Igy „bujtak ki” a zsidók a hadköte-
lesség alól. Ki-ki a maga módján, ki-
ki a maga szerencséjével.

Nagyapám az árendás

Idővel nagyapám megnősült. Önálló
lett. Gondoskodni kellett kenyérről. Le-
telepedett egy faluban, birtokot bérelt
az uraságnál és új, hangzatos nevet
kapott: „Reb Majse Grolnik”.

Felesége igazi zsidó asszony volt,
vallásos, szerény, hűséges férjéhez, jó
gazdasszony, mindent megvigyázott,
szülte egymásután a gyermekeket, ne-
velte őket és tanította, hogy istenfélők
legyenek és mindig csak a szülők ál-
tal megjelölt uton haladjanak.

Mojse Grolnik első gyermeke egy kis-
leány volt, Chája, azután jött egy fiú
— Smulik, s, egy második fiú Iseleje
(az apám), utánuk egy harmadik fiúcs-
ka — Jiszruilik, s egy negyedik — Szen-
derl. Alig volt tizenhat hónap korkü-
lönbség az apróságok között s ki tudja
hány gyermeket szült volna még Mojse
Grolnik fiatal felesége, ha be nem kö-
vetkezik a szerencsétlenség. — Mojse
Grolnik özvegy lett... Őt apró gyer-
mekkel egy faluban, ahol nincs egyet-
lenegy zsidó sem. Mit tehet magában
egy özvegy zsidó ember?

A ház különben minden jóval van tele.
A dus termés terhe alatt szinte roskad
a padlás. Az udvar hangos a sok ba-
romfítól. Kell ennél különb pámosze?
A legidősebb gyermek, Cháve, na-

A bukaresti Sfatul Negustoresc országos kongresszust hív össze az adók felemelése elleni tiltakozásul

București-Bukarest, november 4. A
Sfatul Negustoresc helyiségében az
ország több kereskedelmi tanácsai ve-
zetőjének jelenlétében értekezlet tar-
tottak, amelyen tiltakoztak az egyenes
adók felemelése ellen. Elhatározták,
hogy ilyen értelmű memorandumot fog-

gyon egy helyes kislány. Amilyen pöt-
töm volt, magára vette a ház jármát,
gondoskodott a kisebbekről és rövid-
sen tökéletesen gazdasszonya lett a
háznak és helyetese az elhalt anyának.
Igaz, volt kitől tanulnia. Mindenben u-
tánozta is az anyját. Meg is látszott
mindenen a gondos kéz.

Új Rajna-hidak építése érdekében folytak tárgyalások a francia és német kormány között.

Páris, nov. 4. A lapok utalnak arra,
hogy szeptemberben tárgyalások folytak
a francia és német kormányok között a
rajnai kiürítés gyorsítása érdekében. Az
Intransigeant ezzel a hírrel szemben azt
hangoztatja, hogy csak bizonyos ponto-
kon új rajnai hidak építésének engedé-
lyezése körül folytak tárgyalások a két
kormány között s e tekintetben létre is
jött a megegyezés. Ez a megegyezés nem
volt titkos.

Az angol konzervatív sajtó India dominion-alkotmányára ellenagitál

London, november 4. Az Observer c.
lapban Carwin „A szociálisták első bak-
lővése” címmel a munkáskormányának azt
a tervét kritizálja, hogy Indiának domi-
nion-alkotmányt akar adni. Szerinte ez
időelőtti és elietett dolog lenne. Indiában
a rendet és a rendszeres kormányzatot csak
az angolok tudják egyelőre biztosítani s
legfeljebb hosszú idő múlva lehetne csak
arról szó, hogy India valamilyen föderális
alkotmányt kaphasson.

Rádió, patefon, varrógép, lemez vétele nem kötelező!

Raktáron: Neutrowot, Schaleko, Philips, Owin stb. rádiók. Hys-Muster, Columbia, Artifon, Nirona patefonok. Legújabb sláger lemezek

„TECHNICA” Cal. Reg. Ferdinánd No. 33.

Kedvező fizetési feltételek

Nagyon fontos! HOTEL CARPATI București, Piața Amzel

Renoválva, minden komforttal, központi fű-
téssel felszerelve. Szobák jutányos áron
kaphatók. Villamos megálló bármely irány-
ból megközelíthető. Utazók kedvezményben
részestülnek.

nak a miniszterelnök és a régenstanács
elé terjeszteni.

Az értekezlet elhatározta, hogy or-
szágos kongresszust hív egybe, melyen
általában tiltakozni fognak a jelenlegi
adórendszer ellen, amely megfojtja az
ország gazdasági tevékenységét.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A győzelem emlékünnepe Rómában. Rómából jelentik: A győzelem emlékünnepe ma az egész országban ünneplés külsőségei között tartották meg. A fővárosban a Santa Maria Angelica székesegyházban tartott nagymise után a kormány és a törvényhozás tagjai zárt menetben az ismeretlen katona sírhöz vonultak és beszédek kíséretében koszorukat helyezték a sírra. Este a középületeket és a Colosseumot világították meg. Mussolini pedig a Capitoliumon beszédet mondott. A miniszterelnök azt hangoztatta, hogy a győzelmi művet kitartó munkával tovább kell építeni.

Megindult a fegyelmi eljárás a berlini főpolgármester ellen. Berlinből jelentik: Bős főpolgármester ellen saját kérésére megindított fegyelmi eljárás keretében holnap megkezdik a tanúk kihallgatását.

Megint új hatalmas repülőgépet építettek a Junkers-művek. Berlinből jelentik: A Junkers-gyár a Do X-nél is hatalmasabb repülőgépet készített, melyben az utaskabinok hossza huszonhárom méter és magasságuk két emeletre oszta öt méterre. A szárnyak szélessége negyvenöt méter. Az utaskabinok és a motorok a szárnyakba vannak beépítve. Az új repülőgép a napokban próbatúra indul.

Beleszaladt az utasokba egy gyorsvonat. Párisból jelentik: Mésuxból jelentik, hogy az esélyi vasúttalomszon tegnap este egyik berobogó gyorsvonat a párisi vonat utasaiba szaladt bele. Egy asszony és három gyermek halottja van a szerencsétlenségnek. Az állomás vasuti kijárójánál később újabb szerencsétlenség történt. A párisi személyvonat elgázolt egy embert, aki át akart haladni a síneken. Személyazonosságát meg nem állapították meg.

Tizenhárom ember érte el egy oroszországi koncentrációs tábor határára. Londonból jelentik: Helsingforsból jelentik, hogy a szolovecki koncentrációs tábor hatvan szökött foglya közül eddig tizenhároman érték el a finn határt. A menekültek borzalmas dolgokat mesélnek a foglyotáborról. A napokban zendülés gyanúja miatt több fogollyal megásatták sirjaikat s ezután bírói eljárás nélkül főbelölték őket megásott sirjaik mellett.

Vérszegények sápadtak étvágytalanok

legyengültek és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, min a

Dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikört

mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését kintő étvágyat idéz elő, a test megerősödik és sulyban gyarapodik. A legjobb erősítő és hizlalószert. A vérszegény, sápadt, gyermekeket meghizlalja. Vérszegény nőknél a havi tisztulást elősegíti s a görcsös fájdalmakat szünteti. Kiváló orvosi szakteltek javasolják. egy fél literes üveg ára 110 lej. Megrendelhető egy levelezőlapon. Postán utánvétellel szállítja kizárólag dr. FÖLDES gyógyszerész és vegyszertári laboratóriuma A R A D, Strada Eminescu 21, Egy kurára 6 üveg szükséges. Hat üveg rendelésénél postai díjat nem számítunk fel. Hamisítványoktól óvakodjunk.

Ujra kitörték a zavargások a bécsi egyetemen

Rendőrség a műegyetem falai között. Bizonytalan időre bezárták a műegyetemet

Bécs, november 4. Az elmúlt napok zavargásai ujra kiújultak a bécsi műegyetemen, ahol szocialista és kampós-keresztes diákok állottak szemben egymással. Ma délelőtt a zavargások olyan méreteket öltöttek, hogy a rektor karhatalom igénybevételét határozta el. A

rendőrségre telefonált, ahonnan egy csapat gyalogos rendőr és számos lovasrendőr jelent meg a műegyetem épülete előtt. A gyalogosok megszállták az épületet és számos hallgatót őrizetbe vettek. A rektor bizonytalan időre bezárta a műegyetemet.

Nyilatkozat. Az Uj Kelet f. é. nov. 1-i számában a hitközségeknek bucaresti konferenciájával kapcsolatban megjelent tudósításában nevem is szerepel. Indítottam és érzem magam annak a kijelentésére, hogy én abban az időben kizárólagosan a kultusz törvénynek a spanyol hitközségeknek alakítására vonatkozó intézkedések ügyében tartózkodtam a fővárosban és jártam el az illetékes fórumoknál. A konferenciára hivatalos nem voltam, a besztercsi Központi Iroda ügyében hozott határozattal személyem öszeffüggésbe nem hozható. — Cluj, 1929. nov. 4-én. Glasner Akiba főrabbi.

A magántisztviselők kolozsvári szakszervezete vasárnapra, november 3-ra összehívott közgyűlést közbejött akadályok miatt szerdán, november 6-án este fél 8 órakor tartja meg a Str. Cogălniceanu (Farkas utca) 7 szám alatti helyiségében. A vezetőség felkéri a t. tagtársakat és az érdeklődő kártársakat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

A kolozsvári sakkverseny. Mekkeden este veszi kezdetét a kolozsvári bajnoki sakkverseny. A régi, kiváló játékosokon kívül az új generáció nagyréményű tagjai vesznek részt ezen a versenyen, amely a legteljesebb sikert ígéri és amelynek eredménye lesz a kolozsvári sakkélet további fellendülése. A Newyork kistermében naponként az esti órákban tartják a versenyt, amelyen érdeklődőket is szívesen látnak. A versenyzők névsorát és beosztását, valamint a sorsolást a kedd esti megnyitáson fogja a rendezőség publikálni.

Erelmeszedést, légszűrőt legbiztosabban gyógyít Cigelka „Lajos” jódos forrás. Kérje mindenütt. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrások románia vezérkévislete, Ariniş, jud. Sălaj.

A várvizi zsidó ifjuság Palesztinára. A várvizi zsidó ifjuság 20.000 lejt gyűjtött az ottani zsidó lakosság körében, amely összeget a Keren Hajjeszod utján a Palesztina Segélyalpnak juttata.

A budapest-Svábhegyi Szanatórium a legszebb őszi és téli klimatikus diétikus gyógyhely. A legmodernebb új épületben teljes diéta (ötszöri) ellátás a vizkurákkal együtt 26 pengőért.

Változékony idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint hűvös és egyelőre még változékony szeles, később szárazabb időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 10°C Celsius.

Nyolcvankilenc közlekedési baleset egy hét alatt Londonban. Londonból jelentik: A Morningpost szerint az elmúlt héten nyolcvankilenc estek áldozatul közlekedési baleseteknek. Ebből negyvenegy halott, negyvennyolc sebesült.

Sulyos összetűzések egy moszkvai baptista keresztelőn. Londonból jelentik: A Daily Mail közlése szerint Moszkvában tegnap egy baptista keresztelő alkalmával sulyos összetűzések történtek. A baptista papok a Moszkva-folyóban negy-százötven új hívőt kereszteltek meg s eközben kommunisták tüntek fel a folyó partján s közöport zúdították a baptistákra. Számos sebesülés történt, a baptista papokat letartóztatták.

Eljegyzés. Bein Fridus és Cziment Sándor Sibiu, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Gorkij Maxim Berlinben. Berlinből jelentik: Gorkij Maxim, a világhírű orosz író csütörtökön Berlinbe érkezett, ahol néhány napot fog tölteni, majd folytatja útját Délolaszország felé. Gorkijnak az utóbbi hetekben sulyos légzési bántalmi voltak és orvosai tanácsára néhány hetet Délolaszországban kell eltöltenie. A világhírű orosz író tiszteletére a berlini Pen-klub péntek este bankettet rendezett, amelyen a német irodalmi élet kiválóságai közül százhatvanan jelentek meg. A banketten több felköszöntő hangzott el.

Élelet a bolgár miniszterelnök merénylői ügyében. Szófiából jelentik: A plovdivi bíróság szombaton hozott ítéletet azoknak a merénylőknek bűnygyében, akik néhány hónappal ezelőtt támadást kíséreltek meg Liepesev miniszterelnök és Vasilev munkügyi miniszter ellen. Brambarov fővádlottat életfogytig tartó fegyházra, öt büntársat pedig tiz-tizenöt évi börtönbüntetésre ítélték.

*** Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes bélműködést biztosít.** Számos szakorvosi jelelet és bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szív- és idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint kövszényben és csúzbán szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Ezerötszáz méter magasságban kiesett a pilóta a repülőgépből. Zágrábról jelentik: Sulyos repülőszerencsétlenség történt a napokban Zágráb közelében. Egy Breguet XIX. számú géppel felszállt Socs Vladimir repülőhadnagy és Ivetics Zsivojin megfigyelőtiszt. Zabok község mellett, gróf Kulmer birtoba fölött a repülőgép mintegy 1700 méter magasságban légüres térbe került és pillanatok alatt mintegy háromszáz métert zuhant lefelé. Socs ösztönyszerűleg felnézett az ég felé és látta Ivetics megfigyelőtisztet, amint a gép után zuhan és leesik a község határában. Ivetics hadnagy valószínűleg megoldotta a kötelekeket, amelyekkel teste erősen oda volt szíjjazva a géphez, hogy könnyebben végezhesen megfigyeléseket és a repülőgép hirtelen zuhanása következtében kiesett a gépből. Socs Vladimir nyomban visszatért Zágrába, ahonnan automobilon mentek ki a helyszínre és meg is találták Ivetics Zsivojin holttestét.

A „Garabonciás” legújabb tizoldalas száma a humor, szatira és jókedv kacagató írásait és karrikaturáit hozza. Nagy-szerű rovatai, szellemes konferánzsza a villanyvilágításról, színházi hírei és paródiái, pompás sporthumora és gazdag vicianyaga szenzációk és nívósak. A „Garabonciás” kiadóhivatala: Cluj, Str. Saguna 8. Előfizetési ára: félfévre 80, egy évre 140 lej. 6 lejért mindenütt kapható.

A konferencia a háboru előtti járadékok ügyében. Az e hó elején Párisban megindult tárgyalások a háboruelőtti járadékok rendezéséről, amint azt már jelentettük, a mult hét folyamán félbeszakadtak, azonban általánosságban az a

vélemény uralkodik, hogy a konferencia tárgyalásai november közepén ujra megindulnak. A tárgyalások félbeszakításának közvetlen oka Magyarország képviselőinek magatartása volt, akik a keleti jóvátételi kérdésekben uralkodó bizonytalanságot hozták fel okuk, hogy Magyarország a háboru előtti járadékok kérdésében sem foglal egyelőre állást. A papírjáradékok kérdésében a hitelszó-államok egy külön kölcsön felvételét ajánlották, amely a papírjáradékokból származó kötelezettségek kiegyenlítésére szolgál. Az ebből a pénzügyi műveletből származó országokat illetnek, így elsősorban megint Magyarországot, Romániát, Lengyelországot és Jugoszláviát. Magyarország másfél milliárd koronával és Magyarország mindössze 52 millió koronával van alafedezve. Tekintettel a rendkívüli megterhelésre, amely ennek a kölcsönnek a szolgáltatásból Magyarországot illetné, azt a javaslatot is szóba hozták, hogy ezeket a terheket nagyszámú törlesztés útján fedezzék. Ausztriára nézve ebből a rendezésből nem hármlik teher, ellenkezőleg egy felesleg, tehát egy túlfedezésnek megfelelő összeg, amely a kibocsátandó kölcsönötvények után esedékes és amely 250 millió korona névértéknek felel meg.

Gyomorsavtúltengés ellen Cigelka „István” forrásvizet igyunk. Kérje mindenütt. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrások románia vezérkévislete, Ariniş, jud. Sălaj.

Az Angol Bank leszállította a kamatlábat. Londonból jelentik: Az Angol Bank felügyelőbizottsága csütörtökön ülést tartott, amelyen a bankkamatlábát az eddigi 6 és fél százalékról egy fél százalékkal leszállította és így a leszámitolási kamatláb november elejétől kezdve hat százalékos. Bár a kamatlábleszállítás mértéke csekély, közgazdasági jelentősége így is óriási, mert azt várják tőle, hogy a kontinensen is enyhülni fognak a pénzvisszonok.

Tizenötezer vendég lesz az indiai mohamedán egyházi és a francia midineit lakodalma. Londonból jelentik: Aga khán, az indiai mohamedánok egyházi feje valószínűleg hétfőn üli lakodalmát André Carron francia midinettel. Az esküvőt valószínűleg Londonban tartják. A Bombayban megtartandó esküvői lakomára 15.000 személyt hívtak meg.

Panama-köztársaság szárazföldi összeköttetést akar az Unióval. Newyork, november 4. Panama köztársaság részéről az a kívánság merült fel, hogy a Panama szoroson át szárazföldi összeköttetést teremthessen az ország két felé szakított részei között. Washingtonban hír szerint nem ellenzik a tervet s csak azt kötötték ki, hogy az Egyesült Államok tőkéje ötven százaléknál nagyobb részesedést nem vállalhat az építésben. A mérnöki bizottság két irányban készít terveket. Eszerint a vasutvonal részére vagy hidat emelnek a csatorna fölé, vagy alagutat fúrnak a csatorna alá.

Tífus Scarlet Spanyoljárvány

ellen megvédi magát és környezetét, ha Bigrotán-szappannal mossa kezeit. A legerősebb bakterium ölt. Kérdezze meg házi orvosát!

1 darab ára 25 lej. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

Főraktár:
Dr. Biró gyógytár, Cluj

Legujabb őszi és téli ujdonságok megérkeztek !!!
NEUMANN M, férfi - és fiuruha áruháza CLUJ, FŐTÉR 14.

Kö

A kamará rínt csak

Cluj-Kolozsvár, nov. 4. (Ked. tud.) Vasárnap órák a kolozsvári Kamarák disztermében tartott az erdélyi és bánági delegátusai. A konferencia állást foglaljanak hol állítsák fel Erdélyt az áru-és értéktől.

Az értekezletet a Kamarák Szövetségének meg. Megjelentek: az lugosi, nagyváradi, marosvásárhelyi, szatmari kamarák. A kolozsvári nagyszámú jöttek melescu elnök meggyogztatta, hogy az erdélyi gazdasági szervek és a közözt szorosossá kell meg kell állapítani, melyben és Bánágban tőzsdét. A Kamarák dotta — nagy sulyt hissebbségek és a román közözt szoros kapcsolatai dásági térer — ugyanek nélkül eredmény. A tőzsdét csak ott ahol nagyobb fizetők ahol a tőzsdének jövő konjunktura ugyan nédeknek, nincs pénz, és emiatt nincs a buk stagnál.

Dr. Lakatos Sándor gyárparosok szövetségének a kívánságának a napirend során küldött és külön a választ. Az indítványt elfogad temesvári kereskedelmében Temesvárt jelölték sabbuak a Bánág árúnek székhelyévé.

Negrutiu Joan, a delmi és iparkamara kolozsvári kamara tőzsdé felállításért. mond — minden kör gaszkodik ahoz, hogy t segtelien, hogy gazdaság de ennek el kell ma váron feltétlenül szü Kolozsvár — ugyo ruma és ha ebben a a közigazgatási vezéri a tőzsdé is nélkülözhe

Petrescu mérnök (A minden kereskedelmi lett választott bíróság melescu elnök kijele közel jövőben választó működni minden ker mara mellett. Együtt lalások és megállapí kamarák közti cupi vár tart igényt tőzsd rák Szövetsége ilyen fog tenni a kormányz

Farkas István (Ná tekezletet járuljon ho is tőzsdét kapjon. V fontos kereskedelmi t ság van a tőzsdé feláll Dr. Sebestyén Józ mara elnöke a tőzsdé gairól beszélt és koné pitja, hogy a tőzsdét állítani, ahol arra felt A tőzsdéket Erdélybe képesse kell tenni és állítanak fel börték életképességüket. Val tőzsdének a felállításá ságban teljesen elegen az UGR elnöke (Ná radi tőzsdé felállításá A városnak szerinte különösen a tranzitó lembeu és smegérdemi jon. Oprea János, a foglalt állást, Pakurá delmi és iparkamara Schwarz Jakab szeri

Közgazdaság

A kamarák értekezletének döntése szerint csak Kolozsváron és Temesváron lesz árutőzsde

Cluj-Kolozsvár, november 4. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt tizenegy órakor a kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara disztermében konferenciás tartott az erdélyi és bánági iparkamarák értekezletét. A konferencia célja az volt, hogy állást foglaljanak abban a kérdésben, hogy állítsák fel Erdély és Bánág területén az áru- és értéktőzsdét.

Az értekezletet Mihai Manoilescu, a Kamarák Szövetségének elnöke nyitotta meg. Megjelentek: az aradi, temesvári, nagybányai, nagyváradi, nagyzebeni, brassói, mosonvásári, szatmári és dévai iparkamarák. A kolozsvári iparkamara tagjai nagy számban jöttek az értekezletre. Manoilescu elnök meggyitő beszédében hangsúlyozta, hogy az erdélyi és bánági gazdasági szervek és a Kamarák Szövetsége között szorosabbra kell tenni a viszonyt és meg kell állapítani, hol állítják fel Erdélyben és Bánágban az áru- és értéktőzsdét. A Kamarák Szövetsége — mondotta — nagy súlyt helyez arra, hogy a kisebbségek és a románok gazdasági körei között szoros kapcsolat jöjjön létre. Gazdasági téren — úgy mond — a kisebbségek nélkül eredmény el sem képzelhető. A tőzsdét csak ott érdemes felállítani, ahol nagyobb üzletkötések történnek és ahol a tőzsdének jövője van. A mostani konjunktúra ugyan nem kedvez a tőzsdének, nincs pénz, azért nincs forgalom és emiatt még a bukaresti tőzsdéket is szűkítik.

Dr. Lakatos Sándor, a mosonvásári helyi gyarparosok szövetségének igazgatója, annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a napirend során külön tárgyalják a tőzsdét és külön a választott bíróságot ügyét. Az indítványt elfogadták. Oprea János a temesvári kereskedelmi és iparkamara nevében Temesvárt jelölte meg legalkalmasabbnak a Bánág áru- és értéktőzsdéjének székhelyévé.

Negrutiú Joan, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöke ismertette a kolozsvári kamara kilenc éves harcát a tőzsde felállításért. Kolozsvár — úgy mond — minden körülmények között ragaszkodik ahhoz, hogy tőzsdét kapjon. Kétségtelen, hogy gazdasági krízisben vagyunk, de ennek el kell múlnia és akkor Kolozsváron feltétlenül szükség van a tőzsdére. Kolozsvár — úgy mond — Erdély centruma és ha ebben a városban állítják fel a közigazgatási vezérgazdaságot, akkor a tőzsde is nélkülözhetetlenné válik.

Petrescu mérnök (Arad) követeli, hogy minden kereskedelmi és iparkamara mellett választott bíróságot állítsanak fel. Manoilescu elnök kijelentette, hogy már a közel jövőben választott bíróságok fognak működni minden kereskedelmi és iparkamara mellett. Együttal összegezi a felszólításokat és megállapítja belőlük, hogy a kamarák közül csupán Temesvár és Kolozsvár tart igényt tőzsdére és így a Kamarák Szövetsége ilyen irányú előterjesztést fog tenni a kormányynál.

Farkas István (Nagyvárad) kéri az értekezletet járuljon hozzá, hogy Nagyvárad tőzsdét kapjon. Várad évtizedek óta fontos kereskedelmi tényező és így szükség van a tőzsde felállítására.

Dr. Sebestyén József, a kolozsvári kamara elnöke a tőzsdetörvény hiányosságairól beszélt és konkluzióképpen megállapította, hogy a tőzsdét csak ott szabad felállítani, ahol arra feltétlenül szükség van. A tőzsdéket Erdélyben aktív és életképesnek kell tenni és ha szükséges felül állítani azokat fel börtöket, azok elvesztését elkerülni. Véleménye szerint két tőzsdének a felállítása Erdélyben és Bánágban teljesen elegendő. Mircea szenátor, az UGIR elnöke (Nagyvárad) a nagyváradi tőzsde felállítását mellett emelt szót. A városnak szerinte nagy jelentősége van, különösen a tranzit és exportkereskedelemben és smegdemli, hogy tőzsdét kapjon. Oprea János, a váradai tőzsde ellen foglalt állást, Pakurár az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkára szintén. Schwarz Jakab szerint a tőzsde tisztára

gazdasági kérdés és elég ha Temesváron és Kolozsváron állítanak fel egy-egy börtöt. Sokkal fontosabb a vámszabadraktárak ügye, amely sokban megkönnyítene a kereskedők helyzetét.

Kun Richárd a temesvári gazdasági érdekeltségek nevében támogatja a tőzsdeigényeket, majd dr. German szólalt fel. Az elnök ismét összegezte a felszólalások tartalmát és megállapította, hogy csak Temesvár és Kolozsvár hozott fel fontos érveket a tőzsde felállítására mellett. Manoilescu ezután ismertette az ország gazdasági helyzetét és a kormányynak a gazdasági élet megújítására irányuló törekvéseit. Mircea követeli az ipari érdekek figyelembevételét és kéri Manoilescut, hogy hívja fel erre a kormány figyelmét. Számos kisebb jelentőségű felszólalás után az ülést két óraker bezárták.

Tíz százalékkal korlátozza termelését a nemzetközi acélkartell. Parisi

jelentés szerint a nemzetközi acélkartell bizottsága tegnap ülést tartott, amelyre a világgiazi helyzet viszonyaira való tekintettel elhatározta, hogy a termelési kontingenst november 1 vel tíz százalékkal korlátozza. Acélipari körökben ez a határozat nagy feltűnést keltett.

A Magyar Nemzeti Bank kamatle szállítása. Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank ma délután értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a bankkamatlábát 8 százalékról hét és fél százalékra szállítják le.

Ujabb pénzügyi botrány Párisban. A pénzügyi botrányok száma újból gyarapodott kettővel. Az ügyészség vádat emelt egy a párisi tőzsdén működő cukor-kereskedő ellen, akinek nevét egyelőre még nem közlik, mert ultimóraportra a a cukorkárát 245 frankról 300 frankra vette fel métermázsánként. A vádolt rendszeres vásárlások útján 147.000 mázsa cukrot halmozott fel, míg a párisi cukortőzsde egész készlete 149.000 mázsa volt. Az ultimó likvidálás alkalmából mindössze 11.000 mázsa cukrot adott át a piacnak, úgyhogy az áruhiány következtében felszöktek az árak és az ügyes spekuláns egyetlenegy napon óriási vagyont szerzett. Vele egyidejűleg a párisi tőzsde egyik kisebb tizletszerzőjét is le tartóztatták, aki mondain barátnői segítségével számos spekulálni vágyó embert hajszoltatott fel magának és az ezektől felvett pénzeket elsikkasztotta.

ban győzte le ellenfelét, ami valószínűvé teszi, hogy a kupát is megnyeri, mert a prágai revansmeccsen aligha fog négygólos vereséget szenvedni. A mérkőzés első félidejében az újpestiek támadnak többet, de egyelőre nagyobb eredmény nélkül. Csak a 43. percben sikerül áttörni a Slavia védelmet. Török átadásával P. Szabó lefut és centerét Spitz a hálóba vágja. Nem sokáig örvendhet Újpest a vezetésnek, mert 1 perc múlva Puc kiszökik és közelről egyenlít. — Szünet után hamarosan döntő fölénybe kerülnek a magyarok. A 12. percben Auer 25 méteres szabadrugását Planicka nem tudja védeni. A 24. percben esik a nap leg szebb gólja: Strök Albi a 16-os sarkáról futás közben gyönyörű gólt lő. Egy perc sem telt el és Auer—Strök—Spitz összjátéka újabb gólt eredményez. A Slavia kétségbeesetten küzd, de Újpest védelme részen van, óriási tempóval folyik a játék. A 22. percben Auer szöketi P. Szabót, aki védhetetlen góllal beállítja a végeredményt. A Slavia az utolsó percben kornert ér el, de Borsányi kifejezi a labdát és a kitünően bíraskodó bécsi Braun már le is fújja a meccset.

- III. kerület—Kispest 5:1 (1:0).
- Vass—Rákospalota 2:1 (1:1).
- Pécs. Pécs Baranya—Turul 5:2 (3:1)
- Kaposvár. Somogy—Ferencváros 1:1 (0:1). Barátságos. A Franzstadt sok tartalékkal játszott.
- Prága. Spárta—Hungária 3:1 (2:1) A reorganizált Spárta a bíró támogatásával győzött.
- Montpellier. FCM—Budai 3:4 1:1.

Apróhirdetések

BELFÖLDI gesztenyét mm.-ként 1600, tavalyi jó aszalt szilvát 2200, belföldi héjasogyorót 1800 lejért szállít utánvétellel Roosz, Teuti de sas, Baia mare. 2574

SIKETNEMÁK és beszédhibások tanítását vállalom. Nagy, siketnéma intézeti tanár, Cluj, Tunarilor 32. 2577

FRANCIA és német órákat ad a legjobb módszer szerint Rothné, Piața Unirii [Főtör.] I. emelet. 2535

MEGVÉTELRE keresünk használt, de abszolút ézemképes 35—40 lóerős Diesel motort, esetleg Deutz, vagy más la. gyártmányút és egy 110 voltos váltóáramu generátort kapcsolótáblával. Nussbaum Testvérek Targu-Mures. 2578

ÉRTÉKES NEMET és MAGYAR széptudalmi művek rendkívül olcsó áron eladó. Kereszt-utca 6. KIFUTÓFIUT csak délelőtti keresek. Cim Schwartz, Szentegyház utca 24.

GYORSIRÁSI órákat jó módszerrel, olcsón tanítok. Str. Gen. Berthelot (Otvös-utca) 25.

ZONGORAORÁKAT jó módszerrel tanítok jutányos áron. Cim a kiadóban.

MAGYAR, román, német és francia nyelvet szóban és írásban bíró szerényigényű joghallgató privát órákat vállal, esetleg ügyvédi irodában, vagy más vállalatnál állást keres. Cimeket a kiadóba kér.

ÉKSZERESZ szakmában felszabadult fiatal segéd állást keres. Vidékre is elmegy. Cim a kiadóban.

SPORT

A Haggibbor vívói győztek a szezonnyitó versenyen

Cluj-Kolozsvár, november 4. A Haggibbor kitünő vívósakosztály vasárnap rendezte szezonnyitó versenyét, amely a legteljesebb siker jegyében zajlott le. A versenyen a rendező egyetemen kívül az Univerzitatea, KAC és MSE vívói indultak, akik máris kiváló formában vannak és ennek a szép sportágnak további fejlődésére nyújtanak reményt. A verseny eredetileg kard és tőrversenyként lett kiírva, azonban a KAC nem nevezte be csapatát, — ami kínos hatást keltett a vívók körében — s így csak kardban tartották meg a csapatversenyt, míg törben egyéni versenyt rendeztek, amelynek eredményei a következők:

Törverseny: 1. Mózes Jenő Haggibbor 6 győzelem, 2. Dehelean Adrian Univerzitatea 5 győzelem, 3. Spitzer Ferenc Haggibbor 4 győzelem, 7 induló. Mózes kiváló formában van és bár betegsége trainingjában kissé visszavetette, biztosan győzött. Dehelean a régi temperamentumos vívó, akire a szezon folyamán újabb sikerek várnak. Feltűnést keltett Spitzer pompás vívása.

Kardcsapatverseny. Haggibbor győz Univerzitatea kombinált ellen 9:7 arányban. A Haggibbor csapatában Mózes 3, Spitzer 3, Erdős 2 és Zádor 1 győzelmet aratott. A zsűriben Pop Marian alezredek, ifj. Szele Márton és Losonczy Mihály teljes szakértelemmel dolgoztak.

A verseny sikeréért első sorban Zádor Árpád szakosztályvezetőt illeti elismerés, akinek a rendezésben Erdős László és Deutsch Fülöp segítettek. Ennek megfelelően a lebonyolítás kifogástalan volt.

szertű skicokra és emellett a balszerencse is üldözte. A RMS. gyenge futball játszik ugyan, mégis minden dicsőretet megérdemel és fokozza győzelmének értékét, hogy a győztes gólokát tíz emberrel játszva szerezte meg. A meccs egyébként a futball antipropagandájának volt nevezhető. Gross bíróban jószemű és hozzáértő játékvezetőt ismertünk meg.

Egyéb eredmények: Bukarest: Juventus—Macabi 1:0. Olimpia—Unirea 1:1. Venus—P. Mihai 8:1.

Nagyvárad. Törökvs—Makabea 8:0 (4:0).

Crisana—Egyetértés 9:1 (3:0).

Nagyszalonta. NAC—NSC. 4:0 (2:0).

Dés. Sodronyipar—DCFR. 3:2 (3:0).

Maksay, Ujfalvy és Marosan a gyéresiek góllövői, míg a vasutasok részéről Telegdy eredményes. Jó bíró Muresan Anton.

Marosujvár. Romania—Labor 5:1 (1:1). Mind az öt gólt Sipi lőtte.

Arad. AMTE—Simeria 3:1 (2:1).

Olimpia—Tricolor 2:1 (0:1).

AAC—Victoria Vointă 6:0 (2:0).

Gloria—Banatul (Kisszentmiklós) 9:0 (4:0).

Frontiera—Titanus 3:3 (1:2).

Temesvár. Kapima—Rapid 2:1 (0:1).

TAC—Hajduk 4:1. (1:0).

Kinizsi—Banatul 2:0 (1:0). Derby.

gibbor 4 győzelem. 7 induló. Mózes kiváló formában van és bár betegsége trainingjában kissé visszavetette, biztosan győzött. Dehelean a régi temperamentumos vívó, akire a szezon folyamán újabb sikerek várnak. Feltűnést keltett Spitzer pompás vívása.

Kardcsapatverseny. Haggibbor győz Univerzitatea kombinált ellen 9:7 arányban. A Haggibbor csapatában Mózes 3, Spitzer 3, Erdős 2 és Zádor 1 győzelmet aratott. A zsűriben Pop Marian alezredek, ifj. Szele Márton és Losonczy Mihály teljes szakértelemmel dolgoztak.

A verseny sikeréért első sorban Zádor Árpád szakosztályvezetőt illeti elismerés, akinek a rendezésben Erdős László és Deutsch Fülöp segítettek. Ennek megfelelően a lebonyolítás kifogástalan volt.

szertű skicokra és emellett a balszerencse is üldözte. A RMS. gyenge futball játszik ugyan, mégis minden dicsőretet megérdemel és fokozza győzelmének értékét, hogy a győztes gólokát tíz emberrel játszva szerezte meg. A meccs egyébként a futball antipropagandájának volt nevezhető. Gross bíróban jószemű és hozzáértő játékvezetőt ismertünk meg.

Egyéb eredmények: Bukarest: Juventus—Macabi 1:0. Olimpia—Unirea 1:1. Venus—P. Mihai 8:1.

Nagyvárad. Törökvs—Makabea 8:0 (4:0).

Crisana—Egyetértés 9:1 (3:0).

Nagyszalonta. NAC—NSC. 4:0 (2:0).

Dés. Sodronyipar—DCFR. 3:2 (3:0).

Maksay, Ujfalvy és Marosan a gyéresiek góllövői, míg a vasutasok részéről Telegdy eredményes. Jó bíró Muresan Anton.

Marosujvár. Romania—Labor 5:1 (1:1). Mind az öt gólt Sipi lőtte.

Arad. AMTE—Simeria 3:1 (2:1).

Olimpia—Tricolor 2:1 (0:1).

AAC—Victoria Vointă 6:0 (2:0).

Gloria—Banatul (Kisszentmiklós) 9:0 (4:0).

Frontiera—Titanus 3:3 (1:2).

Temesvár. Kapima—Rapid 2:1 (0:1).

TAC—Hajduk 4:1. (1:0).

Kinizsi—Banatul 2:0 (1:0). Derby.

Ujpest lehengerelte a prágai bajnokot

Ujpest—Slavia 5:1 (1:1).

Budapest. A Középeurópai Kupa döntőjének első fordulóján Ujpest kiváló együttessé szenzációs győzelmet aratott a hírneves prágai csapat ellen. 5:1 arány-

Izletes kóser házikoszt kapható TEJCSARNOK Unió-utca 9. sz.

„Express“ libahus csarnok Ajánlatok közismerten jól kezelt tiszta ארטי כשר LIBA ZSIRT, LIBA BÓRT, FÜST ÖLTHUST a legokosabb napi árak mellett FRIEDMANN M., ORADEA (Nagyipiac-tér) Piața M. Vit. 11.

2 örökértékű könyv felárón! Perez: Drei Dramen 60 lei (120 h.) Bialik: Gedichte I—II köteve lei 120 Az Uj Kelet könyvsztyájában

Járvány és közeget, ha appannal sebb bakterium ok, a 25 lej. gyógyszer- rogerában. gytár, Cluj

ek !!! ER 14.

Színház—Művészet

Keddi kezdettel lép fel Grete Garbo a Select mozgóban „Vad orchideák” darabjában

Felhívjuk a mozgólatogatók figyelmét Grete Garbo közkezdvelt művésznő legújabb filmére a „Vad orchideák” drámára, mely nagyszerűségében felülmúlja eddig megjelent minden egyes filmjét. Partnerei a Metro-Goldwyn filmház legjobb művészei: Nils Asther és Lewis Stone. E film premierje ma lesz a „Select” mozgóban és fut bezárólag vasárnapig, hogy mindenkinek alkalmá legyen megnézni ezt a filmet, melyről maga Grete Garbo is elismeri, hogy legjobb filmje.

A Román Opera legkiválóbb művészei vesznek részt a november 10, 13 és 14-én tartandó rendkívüli előadásokon, amelyeknek vendége Vittorio Fullin, a világhírű olasz tenorista. A kolozsvári művész-személyzet e díszelőadásokon feladata magasztalán fog állani.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Kedden este fél 9 órakor: Két lány az utcán. (3-adszor. Napi bérlet 13. szám, Sorozatszám 86.)

Szerdán este fél 9 órakor: Két lány az utcán. (4-edszer. Napi bérlet 13. szám, C. Sorozatszám 87.)

Csütörtök: Diákszerelm. (Operette-revü újdonság, 12 képben. Először! Új díszletekkel, új kosztümökkel! Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Tompa Bélával, Solthy Györggyel, Ihász Aladárral. Premier bérlet 12. szám. Sorozatszám 88.)

Pénteken: Diákszerelm. (Másodszor. Napi bérlet 14. szám A). Sorozatszám 89.)

Szombaton: d. u. fél 3 órakor: (Obsitos) Operette. Második ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: dr. Kovács S. János. Sorozatszám 90.)

Szombaton este 9 órakor: Diákszerelm. (harmadszor. Bérletszünetben. Sorozatszám 91.)

Vasárnap d. u. 3 órakor: Borcsa Amerikában. (Operette-repriz, nagyon olcsó mozhelyárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám 92.)

Vasárnap d. u. 6 órakor: Mit susog a fehér akác? (Operette-újdonság. Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Solthy Györggyel, Ihász Aladárral. Sorozatszám 93.)

Vasárnap este 9 órakor: Diákszerelm. (Operette-újdonság negyedszer. Bérletszünetben. Sorozatszám 94.)

Hétfőn november 11-én: Diákszerelm. (ötödször. Napi bérlet 14. sz. B) Sorozatszám 95.)

Kedden november 12-én: Diákszerelm. (hatodszor. Napi bérlet 14. sz. C). Sorozatszám 96.)

Szerdán november 13-án: Diákszerelm. (hetedszer. Bérletszünetben. Sorozatszám 97.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSOR:

Kedden nov. 5-én 3 és félhat órakor. Újdonság, kolozsvárott először: I. A zsaroló. (Hallatlanul izgalmas új társadalmi dráma). II. Malek mint diák. (7 felvonásos burleszk). III. Pótkép. (Két és félórás kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Szerdán nov. 6-án 3 és félhat órakor. Újdonság, kolozsvárott először. I. A zsaroló. (Hallatlanul izgalmas új társadalmi dráma 8 felvonásban). II. Malek mint diák. (7 felvonásos burleszk). III. Pótkép. (Két és félórás kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Csütörtökön nov. 7-én 3 és félhat órakor: I. Heidelbergi diákélet. (Ramon Novaroval és Norma Shearerrel). II. Kadetszerelm. (8 felvonásos amerikai történet). III. Pótkép. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Pénteken nov. 8-án 3 és félhat órakor: I. Heidelbergi diákélet. (Ramon Novaró és Norma Shearerrel). II. Kadetszerelm. (8 felvonásos amerikai történet). III. Pótkép. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Szombaton nov. 9-én: Csak egy előadás kezdete 6 órakor. Újdonság kolozsvárott először. I. A zsaroló. (Hallatlanul izgalmas új társadalmi dráma). II. Kadetszerelm. (8 felvonásos amerikai történet). III. Pótkép. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Vasárnap d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 lei-es helyárakkal: Rin-Tin-Tin. (A legragyogóbb kutya-film).

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Hétfő 5, 7 és 9 órakor: Syd Chaplin és Betty Balfour a kabaréban. Pom-pás vigjáték 7. felvonásban.

SELECT-MOZGÓ:

Kedd Vad orchideák, premier, különleges dráma, főszerepben Grete Garbo, Nils Asther és Lewis Stone.

Szerda Vad orchideák.

Csütörtök Vad orchideák.

Péntek Vad orchideák.

Szombat Vad orchideák.

Vasárnap Vad orchideák.

URANIA-MOZGÓ:

Kedd Kiköt a hajó (Második haza) mélyen megható dráma az menekültek életéből főszerepben Rudolf Schilkraut a legnagyobb tragikus színésze Amerikának

Szerda Második haza (Kiköt a hajó) Csütörtök Patt és Patachon Afrikában, a közkezdvelt dán komikusok legújabb, elsőrangú vigjátéka.

Péntek Patt és Patachon Afrikában.

A színházi iroda közleményei

Diákszerelm. Hetekig tartó ambiciózus áldozatos előkészületek után csütörtökön este be fogják mutatni azt az új operettet, amely minden biznnyal az idej évad nagy bombája lesz. A Diákszerelm az európai színpadok leghíresebb revü-újdonsága. Fantasztikusan színes, változatos 12 képből álló operette-revü, ami mindent nyújt, mi szemnek és fülnek ingere. Ragyogó zene, kacagtató szöveg, a legmodernebb táncok, káprázatos díszletek, gyönyörű toilletek. Az ezeregyéjszaka színes meséi fognak megelevenedni a színpadon. A kolozsvári színház egész vagyont költött az új díszletekre, új ruhákra, mert azt akarja, hogy külsőségek tekintetében is fővárosi nivót reprezentáljon a Diákszerelm. A Diákszerelm hét első előadására árusítja már a pénztár a jegyeket rendes helyárakon, elővételi díj nélkül.

Az új műsor a Magyar Színházban: A zsaroló és Malek mint diák. Ragyogó, változatos, nagy kettős műsora lesz ma a Magyar Színháznak. Első: A zsaroló. (Chantage). Hatalmas társadalmi dráma. Az utóbbi évek legszenzációsabb s segizgalmasabb újdonsága. Kolozsvárott először. Premiere. Második: Malek mint diák. A legkacagtatóbb 7 felvonásos burleszk bohózat. Harmadik: Pótképek. Ez a nagyszerű kettős műsor csak szerdáig látható. Előadások 3 órakor és félhat órakor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Hölgyeim! Uram! Szenzáció!
Csodaszép, fess bécsi velour, nyúl szőr és filcmoდეlek óriási választékban feltűnőolcsó árban árusít az **Ideal**
női kalapüzem Cluj, Cal. Regele Ferdinand 8 szám
Férfi és női kalapok festése, alakítása a legújabb modellek szerint 48 óra alatt gyári árban készülnek. — Tonny sapka nagy választékban

Rádió műsor

Idő keleturópai
Kedd, november 5
Budapest. 9.15: A rádió házikvartett-jének hangversenye. 1. Clemus: Jocosa — megnyitó. 2. Severac: Ma poupée chérie. 3. Severac: Sardana. 4. Pesse: Menuett. 5. Schmalstich: Farsang — suite. 6. Mikus—Csák: Melancholie. 7. Radó József: Rézledek a „Pesti család” c. operettből. 8. Pécsi: Intermezzo. 9. Chorin: Petőfi-csárdás. 10. Sándor Jenő dr.: Akárhogy — tangó. 11. Egen: Loreley. 9.30: Hírek. 12.05: 1. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3. Piaci árak és árfolyamhírek. 4. Baloghné Hajas Terézia állatmeséiből olvas fel. 4.45:

Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés, hírek 5.10: A mándits szalonzenekar hangversenye. 1. Strauss: Bécsi vér — keringő. 2. Puccini: Bohémélet — ábránd. 3. Lehár: Dal a „Fras-Lquita” c. operettből. 4. G. de Micheli: Babatánc. 5. Emil Drauer: A Balaton kék vizén — tangó. 6. Szántó Mihály: Budán — tangó. 6. Lukinich Imre dr. egyetemi tanár előadása: „Magyarország történelme életrajzokban”. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.10: Haasz István dr. tábort püspök előadása: „Szent Imre herceg emlékezete”. 7.30: A Békeffy vokál-kvartett hangversenye. Garay Imre: Tarka lepkém. 4. S. G. Sally: A Strandon. 5. Harry Warren: A liti-girl... 6. Békeffy Mihály: Miss Bumbula. 7. Lányi Viktor: Madagaszkár. 8. Cumbas: Chinky Butterfly. 9. S. G. Sally: Pszt, figyelj! 10. Szabados B.: Aranyróza. 11. Ray Henderson: Sonny Boy. 12. Henderson: Bam bam banny shore. 8.15: Magyar kamarazene-est. Goldmark: vonósnygyes. 2. Dohnányi: esz-moll zongora-kvintett, Op. 26. Utána, kb. 45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Farkas Jenő cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 20: Busoni: 2. szonáta. 2. 170-negger: Szonáta zongorára és brácsára. 3. Rilke-versek. 4. Ostrcil: Szonatina. 21.10: Szórákkozottó zene.

Beigrád. 20: A beigrádi filmharmónikusok szimfonikus hangversenye. 21.30: Gramofon.

Bucuresti. 20.00: Smetana: „Az eladott menyasszony” című operájának előadása a román Operából. A prágai Opera főszereplőinek Ostrcil prágai zeneigazgatónak közreműködésével.

Pozsony. 21: Rádiózenekar. 22.15: Jónás Józsa cigányzenekara.

Breslau. 19.05: Gramofon. 20.30: „A Krasszin megmenti az Itáliát”, hangjáték. 21.30: Dalok.

Bruxelles. 21.15: Flamand leadás 338.2 m-en: Az antwerpeni flamand szociálisták rádióklubjának hangversenye.

Brünn. 19.05: Ének-nygyes. 19.45: Smetana ifjúsága, zenedarabok. 22.15: Kávéházi zene.

Daventry. 19.30: Táncczene. 20: Könynyü zene. 20.45: A liverpooli filmharmónikus társaság hangversenye. 23.15: A Parkington-nygyes hangversenye.

Frankfurt. 19.30: A hanaui fuvószenekar hangversenye. 20.15: Szimfonikus hangverseny.

Genova. 20.30: Gépzene. 21: Kamarazene. 22.30: Kávéházi zene.

Hamburg. 22.45: Kávéházi zene. **Kalundborg.** 20.40: Mozart: F-dur és B-dur szonátája hegedűn és zongorán. 21.25: Modern dán műdalok. 21.45: Hangverseny. 22.45—0.30: Táncczene.

Kaunas. 19.50—21: hangverseny. **Kassa:** 21: Könynyü zene. 22.15: Kávéházi zene.

Köln. 20.10: Szent Hubertus-ünnep egy vadászkuhnyóban, a dortmundi vadászkuhrt-nygyes közreműködésével.

Königsberg. 22.30: Divatos dalok gramofonon.

Königswusterhausen. 20: Derüs dalok. 20.30: A Krasszin megmenti az Itáliát, hangjáték.

Lipce: 19.30: 1. „A Feketeerdő lánnya”, háromfelvonásos rövid operett. 2. A „Mikádó”, rövid operett, mindkettő gramofonon. 21.30: Modern hegedűszonáták.

London. 20.45: Rádió-zenekar. 22.40: Tarka zene-est. 23.45—1-ig: Táncczene.

Milanó. (501 m.) 20.30—22: Hangverseny.

München. 20.40: Dal-est. 21.40: Jazz-zene.

Nápoly. 21.02: Könynyü zene Mazuchi műveiből.

Oslo. 20.30: Házi hangverseny. 20.05: Norvég műdal.

Prága. 16.30: Hangverseny. 19.05: Táncczene.

Róma. 21.02: Vonószenekar énekkel; közben Mulé: „A kut apácája” c. egyfelvonásos.

Stambul. 17.30—19.30: Török zene. **Stockholm.** 21.40: Hangverseny.

Stuttgart. 19.30: Négy évszázad táncczeneje.

Turino. 20.30: Szólók. 22: Szimfonikus hangverseny. 23: Táncczene.

Toulouse. 19: Táncczene. 20: Tangók. 21.15: Dalok. 21.45: Operazene.

Varsó. 19.50: Kálmán: „Marica grófnő” c. operettjének közvetítése Posnamból.

Szerda, november 6.

Budapest. 9.15 Hangverseny. 1. Scarlatti: Szonáta f-moll (Rácz). 2. a) Goldmark: Air, b) Chopin: Mazurka a-moll. 3) Loewe: Az óra. 4. a) és b) Chopin: Nocturno F dur, Valcer e-moll. 5. a) Schumann: Vogel als Prophet, b) Fibich: Poem. 6. Rossini: A szevillai borbély Basilio áriája. 7. a) és b) Chopin: Impromptu cis-moll, Etude f-moll. 8. Beethoven: Román F-dur. 9. Kern-Molnár: Négy magyar dal. 10. Rubinstein: Staccato etude. 11. a) Poldini: Poupée val-sante, b. Zarzycki: Mazurka. 12. Fischer: A pince mélyén. 9.30 Hírek. 12.00 Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05 A m. kir. 1. honvédegylogezred zenekarának hangversenye. 1. Raimann: Magyarok — induló. 2. Mascagni: Mio primo valse. 3. Lincke: Revü-megnyitó. 4. Hubay: Falu rossza — ábránd. 5. Fricssay: A szép Balatonon. 12.25 Hírek, időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 2.30 Hírek, élelmiszerárak. 3.00 Piaci árak és árfolyamhírek. 3.30 Morse-tanfolyam. 4.10 Sebestyén Ede felolvasása: 1. Zokogó nő az utcán. 2. Egy könnycsepp. 3. A gyöngy-sor. 4. Tövön maradt róza. 4.45 Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés, hírek. 5.10 Operettrezletek és keringők. 1. Strauss: Történetek a bécsi-erdőből. — keringő. 2. Gilbert: Az ártatlan Zsuzsi — egyveleg. 3. Waldteufel: Szürénvarázs — keringő. 4. Fall: A kedves Augustin — egyveleg. 5. Lehár: Luxemburg — keringő. 6.15 Olasz nyelvoktatás. 6.55 A m. kir. Operaház „Aida” előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.00 A m. kir. Operaház „Aida” előadása. Az első felvonás szünetjében Lóversenyeredmények. Utána kb. 10.25 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Magyar Inve és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 20: A magdeburgi városi zenekar hangversenye.

Beigrád. 20: Hangverseny. 21.45: Rádiónygyes.

Bucuresti. 20: Zongoraszólo. 20.45: Costescu-Duca operanékesnő „dalestje”. 21.15: Gordonkaszólo.

Pozsony. 22.15: Kávéházi zene.

Breslau. 19.05: Gramofon. 20.30: Tarka-est.

Bruxelles. 21.15: Könynyü zene.

Brünn. 22.15: Kávéházi zene.

Daventry exp. 19.30: Könynyü zene. 22: A birminghami rádiózenekar hangversenye. 23.15: Táncczene.

Frankfurt. 20 Kerwely: „A szép Lant” c. meseoperája.

Genova. 20.45 Planquette: „A kornavillei haragok” c. operettje.

Hamburg. 21 Dalok és áriák.

Kassa. 19 Közv. Prágából. 22.15 Közv. Brünnből.

Kattowicz. 20.30 Hangverseny. Moniuszko: Három dal, Chopin: Négy zongoradarab, Zarzycki: Végzet, Karłowicz: Két dal, Niewiadowski: Jánoska, Sopska: Hová megy? Wertheim: Fekete pillék.

Lipce. 21.30 Divatos dalok.

Milanó. 20.30 Donizetti: Lammemoori Lucia opera.

Ostrava. 22.15 Közv. Prágából, 22.15 Kávéházi zene.

Oslo. 20 Rádiózenekar, Wagner: Lo-hengrin nyitány, Tannhauser részletéből. Bolygó hollandi részletek, Wotan bucsója és Tüzvarázs a Walkürökből, 22.35 Gramofontáncczene.

Prága. 20 Cseh filmharmónikusok hangversenye.

Toulouse. 19 Táncczene, 21.15 Spanyol dalok, 21.45 Beethoven, Mendelssohn Debussy műveiből szimfonikus hangv.

Varsó. 19.15 Gramofon, 20.20 Szólók hangversenye, Tartini, Paganini, Boc-cini, Mozart Coopin, Moniuszko, Szym-manowski, Wienawski műveiből.

Bécs. 20 Hangverseny.

Zágráb. 20 Filmharmónikus hangverseny. Strauss műveiből, 22.10 Külföldi állomások közz.

Modern kirkatvilágítás

Jobb fényhatás, kisebb villanyszámla

CONSTRUCTIO

Cluj, P. Unirii 32. Telefon 83.

Szerkesztőség és Strada Baron L. Pop. Telefon 8. Bőjel telefona (ny) FLOFIZETES Egész évre — Félévre — Negyedévre — Egy hónapra — X. évfolyam * 1929 November 6 5690 év Marc

A m

Néhány nap mulva fog ülni a nemzeti ünnep 10-én lesz egy regisztanácus az orsz. Maniu Gyulát és társait után megadta a nemzeti ünnepet, hogy meg lehessen tartani a nemzeti ünnepet jelent ez a hiszünk, nem lesz ekkor külváló, ha ez az állam fog szolgálni a párt minden egyes tagjának lelkébe nézzen és zárt esztendő kormányt több kívánatos lenne a kormányt a kormány elnökön önmagát vizsgálja meg, hogy esztendő alatt mennyit tudunk megvalósítani abból a széles politikai és szociális programból, amelyen hirdettük az egész vonalon a megegyezéses készség?

Nem akarunk ünnepelni, hanem dolgozni akarunk, hogy a most lezáruló év munkatévénél többet tudjunk megvalósítani. Hiszen a térszélnek és haszatalanabb szofizma, azt a tudánknak fehére monnyersmérlege nem fog zárulni, különösképpen a szociális fejlődés iránti készséggel vagyunk, hogy a most lezáruló év munkatévénél többet tudjunk megvalósítani. Hiszen a térszélnek és haszatalanabb szofizma, azt a tudánknak fehére monnyersmérlege nem fog zárulni, különösképpen a szociális fejlődés iránti készséggel vagyunk, hogy a most lezáruló év munkatévénél többet tudjunk megvalósítani.

Az utóbbi hónap momentum merül fel a legbiztatóbbak e hónapban. Minden hivatásos ember, hogy a köztársaság hosszabb idő óta a legbiztatóbbak e hónapban. Minden hivatásos ember, hogy a köztársaság hosszabb idő óta a legbiztatóbbak e hónapban. Minden hivatásos ember, hogy a köztársaság hosszabb idő óta a legbiztatóbbak e hónapban.